Shri Gitagangeyam SubrahmaNya Ashtapadi with Notes

શ્રીગીતગાઙ્ગેયમ્ સુબ્રહ્મણ્યાષ્ટપદી સટીક

Document Information

Text title : Gita Gangeyam or Subrahmanya Ashtapadi with Notes

File name : gItagAngeyamsaTIka.itx

Category : subrahmanya, aShTaka, kRitI

Location : doc_subrahmanya

Author : Vishwanatha Sastry, (kAnADukAttAn) Kanaadukattan, Tamil Nadu

Transliterated by : Rajani Arjun Shankar rajani_arjun at yahoo.com

Proofread by : Rajani Arjun Shankar rajani_arjun at yahoo.com

Description/comments : See mUlam for only the text

Acknowledge-Permission: Murugan Thiruvarul Sangam, Pranatharthihara Naamasankeerthana Mandali, P. Venkataraman, Bangalore

Latest update : June 22, 2023

Send corrections to : sanskrit@cheerful.com

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

July 9, 2023

sanskritdocuments.org

શ્રીગીતગાઙ્ગેયમ્ સુબ્રહ્મણ્યાષ્ટપદી સટીક

Introduction

The Geeta-Gangeyam is a work, modeled on the Geeta-govindam of Jayadeva, but with plenty of charm and merit of its own. Its author is Kanadukathan Sri Vishwanatha Kavi, who describes himself as a Shabdika (grammarian) and the son of Srimati Balamba and Sri Ramasubrahmanya, hailing from Shivapuram Agrahara of Pudukkottai, and residing in Kanadukathan. (Additional information on the author is given at the end.)

The hero or Nayaka of this work is Sri Subrahmanya (who is known as Gangeya too, being the son of Ganga), enshrined in the temple atop the hill at Kunrakkudi in Tamil Nadu. This hill is known as Mayuragiri. The heroine or Nayika is Sri Valli, the younger consort of Subrahmanya.

The work was printed (in Tamil Script) by Murugan Tiruvarut Sangam (Tiruvallikeni, Chennai) in 1983, edited by Sri T.S.Vasudevan. It was also part of the Hari Hara Guha Sampradaya Bhajanamrutam, (in Tamil Script), brought out by Sri A.K. Gopalan Bhagavatar. The fifth edition of this book came out in 1996. In the year 2008, the Pranatartihara Namasankirthana Mandali of Bengaluru, brought out the book (in Devanagari Script). Dr Siva of Hyderabad has also published this (in Tamil script.) This document uses all of these four sources as references.

અષ્ટપદી - ૧

શ્લોકાઃ -

કસ્ત્વં બ્રૂહિ ? દયસ્વ મે અતિપલિતઃ ! કસ્તે પિતા ? કામજિત્ !
સમ્પ્રાપ્તોઽસિ કુતઃ ? અચલાત્ ! કિમુ ફલં મુખ્યં ? પ્રિયાલોકનમ્ !
“તન્મે અદ્ય એહિ સહાયતાં દુહિતુઃ ” ઇત્યુક્ત્વા પુલિન્દે ગતે

વલ્લી-ષણ્મુખયોઃ ભવન્તુ ભવતાં ભદ્રપ્રદાઃ કેલયઃ ॥ શ્લો. ૧॥

(શાર્દૂલ-વિક્રીડિતમ્ - Shardula-vikriditam Metre : 19 Syllables per quarter)
(First two lines are a dialogue between Nambirajan (Valli's father) and Subrahmanya in the guise of an old man, the third is Nambirajan asking the old man to be a companion and mentor to his daughter Valli, and the fourth a benediction.)

શ્રીમન્-મયૂર-ભૂધર-શિખર આભરણસ્ય ભગવતઃ કૃપયા !
શ્રી-સુબ્રહ્મણ્યસ્ય પ્રચોદિતો અયં જનઃ પ્રયતતે અત્ર હિ ॥ શ્લો. ૨॥

(આર્યા - Arya Metre : 12 + 18 Matras in each line)
(મયૂર-ભૂધર = Kunrakkudi Hill)

સૌપર્વણીં ઇહ ગિરં સફલાં વિધાતું
વાઞ્છન્ વિચિત્ર-સરસાં કવિતાં ચ લબ્ધુમ્ ।
શ્રી-વિશ્વનાથ-કવિઃ આતનુતે અદ્ય હૃદ્યં
શ્રીમત્-કુમાર-ચરિતામૃત-વર્ષિ કાવ્યમ્ ॥ શ્લો. ૩॥

(વસન્તતિલક - Metre : Vasantatilaka - 14 Syllables per quarter)
(સૌપર્વણી - praiseworthy. Here, the poet explains his motive in composing this work)

જહતુ કાલ-ભયં રસિકા જનાઃ
દધતુ કાવ્યં ઇદં હૃદિ વાચિ ચ ।
દદતુ શમ્ભુ-સુતે નિજ-ચેતસઃ
ચરિતું અન્તર-માશ્રિત-વત્સલે ॥ શ્લો. ૪॥

(દ્રુત-વિલમ્બિત Metre : Drutavilambita - 12 Syllables per quarter)
(The poet wishes that Rasikas will read his work and offer their hearts to the Lord)

લક્ષ્મીં પક્ષ્મલયતિ ઉદાર-લલિતાં વ્યાકોચયતિ અન્વહમ્
વાચં માક્ષિક-ચાતુરી-પરજુષં પુષ્ણાતિ પુણ્યં યશઃ ।
આધત્તે ભજતાં અરોગ-તનુતાં અન્યાદૃશં વૈભવં
દત્તે દારુણ-મોહ-વારણ-ચણં બોધં નૃણાં ષણ્મુખઃ ॥ શ્લો. ૫॥

(શાર્દૂલ-વિક્રીડિતમ્ - Shardula-vikriditam Metre : 19 Syllables per quarter)
(This verse describes the benefits given by Lord Subrahmanya to devotees. અન્યાદૃશ - uncommon)

અષ્ટપદી - ૧ Malava Raga, Adi Tala

(This song describes the sequence of events in Subrahmanya's Avatara)

અમર-નદી-સલિલે, (પ્રભો કુમાર) રવિ-કોટિ-સમાનમ્ ।
પનિત-મહામુનિ-કૃત-બહુમાનમ્ । ષણ્મુખ ધૃત-તૈજસ-રૂપ ॥

જય શિખિશૈલ-પતે ॥ ૧॥

હિમ-ગિરિ-તટ-નિકટે, (પ્રભો કુમાર) શર-કાનન-નિષ્ઠે ।
તદનુ વિરાજિત-જલજ-વરિષ્ઠે । ષણ્મુખ શ્રિત-દૈવત-જાલ ॥

જય શિખિશૈલ-પતે ॥ ૨॥

વિબુધ-જન-સમુદયે, (પ્રભો કુમાર) પરિવારક-ભાવમ્ ।
ગતવતિ યોજિત-શાવક-ભાવમ્ । ષણ્મુખ રુચિ-ભર રમણીય ॥

જય શિખિશૈલ-પતે ॥ ૩॥

હરિ-વચસા ઉપગતે, (પ્રભો કુમાર) બહુલા-સમુદાયે ।
"તુ ઇમં અનુજાગૃહિ હિત-સ્નુત-પેયે" । ષણ્મુખ શિશુ-ષટ્કલ-દીપ્ત ॥

જય શિખિશૈલ-પતે ॥ ૪॥

વૃષભ-ગતે ગિરિશે, (પ્રભો કુમાર) સ્વ-વિલોકન-કામે ।
સમુપગતે મુદમાપિત-સોમે । ષણ્મુખ ગિરિજા-કલિતૈક્ય ॥

જય શિખિશૈલ-પતે ॥ ૫॥

પયસિ વદન-ગલિતે, (પ્રભો કુમાર) જનની-સુવિતીર્ણે ।
મુનિ-તનયાન્વિત-સરસિ સુપૂર્ણે । ષણ્મુખ શ્રિત-શૈલ-સુતાઙ્ક ॥

જય શિખિશૈલ-પતે ॥ ૬॥

ત્વયિ ચલતિ સપિતૃકે, (પ્રભો કુમાર) રજતાચલ-શૃઙ્ગે ।
વિવિધ-વિલાસ-કૃતુ-વસિત-તુઙ્ગે। ષણ્મુખ સુર-ભય-હર-લીલ ॥

જય શિખિશૈલ-પતે ॥ ૭॥

સસુહૃદ્ અખિલ-ભુવને, (પ્રભો કુમાર) કૃતવાન્ અસિ લીલામ્ ।
ઇતર-સુદુર્લભ-વિભવ-વિશાલામ્ । ષણ્મુખ બહુ-વિક્રમ-શીલ ॥

જય શિખિશૈલ-પતે ॥ ૮॥

સ્વીકુરુ લલિત-પદં, (પ્રભો કુમાર) સ્તવં અતિ-રસ-ભરિતમ્ ।

વિશ્વનાથ-કવિના કૃતં એતમ્ । ષણ્મુખ નવ-વીર-સમેત ॥

જય શિખિશૈલ-પતે ॥ ૯॥

(અમર-નદી - River Ganga, શિખિશૈલ - Kunrakkudi, પનિત - praised , બહુલા-સમુદાય - Krittika goddesses, ગિરિજા-કલિતૈક્ય - made into one child by Parvati, મુનિતનય - the six sons of Parashara, cursed to become fish, restored by drinking the ucchishta-prasada of Subrahmanya, રજતાચલ - Kailasa)

અષ્ટપદી - ૨

શ્લોકૌ -

ગઙ્ગાં તુઙ્ગયતે, મુદા શરવણં શર્મ-પ્રદં તન્વતે
દેવાન્ મોદયતે, પયોદ-બહુલા-માતૃઃ નિજાઃ કુર્વતે ।
શાપાન્મોચયતે પરાશર-સુતાન્ આતન્વતે સમ્મતં
પિત્રા, સર્વ-જગત્તલે કલયતે લીલાં નમસ્તે વિભો ॥ શ્લો. ૬॥

(શાર્દૂલ-વિક્રીડિતમ્ - Shardula-vikriditam Metre : 19 Syllables per quarter)
(This describes the greatness of Subrahmanya′s Avatara, which gave glory to Ganga and Sharavana, pleased Devas, accepted Krittikas as mothers, released the sons of Parashara from their curse and made them accepted by their father, and performed many such Leelas)

મુક્તાન્ ઉદ્ધરતે, શુચં શમયતે, સૌલભ્યં આબિભ્રતે
વિદ્યાં વેદયતે ગુણાન્ ઘટયતે શક્તિ-ક્ષયે બિભ્રતે ।
પાપં લોપયતે, કલિં લઘયતે, નીરોગતાં તન્વતે
વીરાન્ પાલયતે, દયાં કલયતે, વલ્લીશ તુભ્યં નમઃ ॥ શ્લો. ૭॥

(શાર્દૂલ-વિક્રીડિતમ્ - Shardula-vikriditam Metre : 19 Syllables per quarter)
(Salutations to the Lord of Valli, who uplifts liberated souls, removes sorrow, is easily accessible, gives wisdom and virtues, supports during weakness, removes sins, lightens the evils of Kaliyuga, gives freedom from diseases, protects brave ones and shows mercy)

અષ્ટપદી - ૨ Bhairavi Raga, Triputa Tala

રજત-શિલોચ્ચય-ભૂષણ । ભવ-ભીષણ ।
વિદલિત-કનક-મહીધ્ર ॥ જય જય દેવ ગુહ ॥ ૧॥

મુનિ-મખ-જનુરજ-શાસન । ભય-નાશન ।
શ્રિત-સુર-બલ-પતિ-ભાવ ॥ જય જય દેવ ગુહ ॥ ૨॥

નિગડિત-મત્ત-વિરિઞ્ચન । બુધ-રઞ્જન ।
પ્રણવ-પદાર્થ પુરાણ ॥ જય જય દેવ ગુહ ॥ ૩॥

નિજ-વપુષા પિતૃ-મોહન । શિખિ-વાહન ।
નવમણિ-મય-ગલ-હાર ॥ જય જય દેવ ગુહ ॥ ૪॥

ક્રૌઞ્ચ-મહીધર-ભેદન । શુભ-સાધન ॥

વિનિહત-તારક-દૈત્ય ॥ જય જય દેવ ગુહ ॥ ૫॥

સિંહ-મુખાસુર-ખણ્ડન । કલિ-દણ્ડન ।
રણ-હત-સુર-રિપુ-શૂર ॥ જય જય દેવ ગુહ ॥ ૬॥

સુરપતિ-તનુજા-વલ્લભ । રિપુ-દુર્લભ ।
કૃત-પરશિખરિ-વિલાસ ॥ જય જય દેવ ગુહ ॥ ૭॥

શુભં ઇહ મે પ્રતિપાદય । સકૃપોદય ।
તવ પદકમલ-નતાય ॥ જય જય દેવ ગુહ ॥ ૮॥

વિશ્વનાથ-કવિ-ભાષિતમ્ । ગુણ-ભૂષિતમ્ ।
શૃણુ વર-મઙ્ગલ-ગીતમ્ ॥ જય જય દેવ ગુહ ॥ ૯॥

(કનક-મહીધ્ર - Golden mountain Meru, મુનિ-મખ-જનુરજ - the goat that emerged from Narada's Yaga, સુર-બલ - Army of Devas, નિગડિત - chained, પરશિખરિ - Tirupparankundram)

શ્લોકઃ -

મારુત્વતી-મદન-માદ્યદ્-અપાઙ્ગ-સઙ્ઘૈઃ
કાતર્ય-વિસ્મય-સુહૃત્ત્વ-મૃદુ-પ્રસઙ્ગૈઃ ।
ઇન્દીવર-સ્રગ્-અભિ-મણ્ડિતવદ્ વિભાન્તી
શ્રેયઃ તનોતુ શર-સમ્ભવ-ગણ્ડ-પાલી ॥ શ્લો. ૮॥

(વસન્તતિલક - Metre : Vasantatilaka - 14 Syllables per quarter)
(મારુત્વતી - Devasena, the daughter of Indra, શર-સમ્ભવ - Sharavanabhava (Subrahmanya). This verse says that Devasena's dark side-glances, filled with love and admiration, settle upon Subrahmanyas face (cheek region) like a garland of blue lilies.)

અષ્ટપદી - ૩

શ્લોકૌ -
વને વલ્લીં ભિલ્લીં વિકચ-નવમલ્લી-મૃદુ-તનું
મુહુર્નત્વા સ્મૃત્વા ગુહ-ગુણમ્ અરુદ્ધ્વા ધૃતિ-લવમ્ ।
સ્મરાધીનાં દીનાં જ્વરં અસહમાનાં વિરહજં
સખી વાણીં એણી-શિશુ-દૃશં અભાણીત્ સુધિષણા ॥ શ્લો. ૯॥

(શિખરિણી - Metre : Shikharini - 17 Syllables per quarter)
(The intelligent Sakhi told the doe-eyed Valli the following.)

તવ શ્રાન્ત્યાઃ શાન્ત્યૈ પ્રિયસખિ નિશા-જાગર-પરિ-
શ્રમાત્ પદ્મ ઉશીરાદિ ઉપહરણ-જાતાદપિ મુહુઃ ।
પ્રબુદ્ધા નિદ્રાયાઃ સ્વયં ઉપનતાયા અહમહો
બ્રુવે સ્વપ્નોદન્તં શ્રુણુ સમવધેહિ ત્યજ શુચમ્ ॥ શ્લો. ૧૦॥

(શિખરિણી - Metre: Shikharini - 17 Syllables per quarter)
(Dear friend, to remove your tiredness, which is born from staying awake, and increased by the lotus and Vettiver etc. I shall narrate my dream. Listen attentively and give up your sorrow.)

અષ્ટપદી - ૩ Vasanta Raga, Adi Tala

સ્કન્દ-મહીભૃતિ રાજત-ભૂધર-શૃઙ્ગ-ગતે ભૃશ-તુઙ્ગે ।
નવમણિ-મણ્ડલ-મણ્ડિત-સૌધ-તલાન્તિક-કેસર-રઙ્ગે ॥ ૧॥

પલ્લવી
સખિ શૃણુ વલરિપુ-દુહિતૃ-સદેશે ।
હૃષ્યતિ હર-તનુભૂઃ સુરભૌ ઇહ લસદ્ ઉપ-કાનન-દેશે ॥

મધુર-મરન્દ-મદાકુલ-મઞ્જુલ-ગીત-મિલિન્દ-કદમ્બે ।
વિકચ-કુસુમ-ભર-નામિત-ભાસુર-કેસર-તરુ-નિકુરુમ્બે ॥ ૨॥

પથિક-મનો-ભૃશ-કમ્પન-પણ્ડિત-ચમ્પક-સમ્પદુદારે ।
સુલલિત-વકુલ-કુલોલ્લાસન-વતિ ધૂલિ-વિધૂનિત-તીરે ॥ ૩॥

દિનમણિ-કર-પરિરમ્ભ-વિકસ્વર-સારસિની-રમણીયે ।
રુચિર-મૃણાલ-લતાસન-સુહિત-મરાલ-નિનદ-કમનીયે ॥ ૪॥

મનસિજ-નરપતિ-સહકૃતિ-પટુતમ-પુષ્પિત-મન્ત્ર-રસાલે ।
સુમ-સમય-શ્રી-તિલક-મતિપ્રથ-તિલક-મહીરુહ-જાલે ॥ ૫॥

પુષ્પિત-માધવિકા-પરિરમ્ભણ-વિકસિત-ચારુ-લવઙ્ગે ।
મદન-કૃપાણ-ભ્રમકર-કિંશુક-ધુત-પથિકાબ્જ-દૃગઙ્ગે ॥ ૬॥

કુપિત-વધૂજન-માન-નિવારણ-હર્ષિત-યુવજન-ગમ્યે ।
સૌરભ-પલ્લવ-ચર્વણ-પુષ્યત્-કોકિલ-કૂજન-રમ્યે ॥ ૭॥

કુરબક-રેણુ-સમાવૃત-દશ-દિશિ વિદલિત-નીલ-તમાલે ।
યુવજન-રતિજ-શ્રમજલ-વારક-મલયજ-મારુત-બાલે ॥ ૮॥

વિશ્વનાથ-કવિના રચિતં ઇદં ષણ્મુખ-ભક્તિ-નિદાનમ્ ।
સુરભિ-સમય-વન-વર્ણન-નિરતં જયતુ ચિરં ભુવિ ગાનમ્ ॥ ૯॥

(રાજત-ભૂધર - Silver mountain (Kailasa), વલરિપુ-દુહિતૃ - Devasena, the daughter of Indra, હર-તનુભૂઃ - son of Shiva, ઉપ-કાનન - garden. The verses describe various trees and flowers in Spring.)

શ્લોકૌ -

મદકલ-કલકણ્ઠી-કન્ધર-અનર્ગલ ઉદ્યત્-
કલકલ-રવ-પૂરૈઃ પોષયન્ પઞ્ચબાણમ્ ।
ઘટ-ભવ-ગિરિ-જાતો વાત-પોતો અભિયાતઃ
તપતિ વિરહિ-ચેતો માર-સેનાધિ-નેતા ॥ શ્લો. ૧૧॥

(માલિની - Metre: Malini - 15 Syllables per quarter)
(ઘટ-ભવ-ગિરિ - Malayachala, the mountain of Agastya. This verse describes the cuckoos cooing and the spring breeze blowing)

ઉત્ફુલ્લન્-નવ-મલ્લિકા-પરિમલ-ઉદ્ગાર-પ્રિયમ્ભાવુક-
શ્રીખણ્ડાચલ-વાત-ધૂત-વિકસત્ ચામ્પેય-ભૂમી-રુહાઃ । (શ્રીકણ્ઠાચલ)
ભૃઙ્ગાલિઙ્ગિત-ભૃઙ્ગ-ઝઙ્કૃતિ-મહા-હુઙ્કાર-સન્તર્જિતૈઃ
નીયન્તે કથમપિ અમી વિરહિભિઃ વાસન્તિકાઃ વાસરાઃ ॥ શ્લો. ૧૨॥

(શાર્દૂલ-વિક્રીડિતં Metre: Shardula-vikridita - 19 Syllables per quarter)
(પ્રિયમ્ભાવુક - Wanting to please, શ્રીકણ્ઠાચલ - Shiva's mountain (Kailasa), ઝઙ્કૃતિ - buzzing)

અષ્ટપદી - ૪

શ્લોકઃ -

સ્વસેવનાયાત-સુપર્વ-યૌવત-
પ્રસાધનાભ્યર્હિત-રામણીયકમ્ ।
કુમારં -આરામ-ગતં સ્મરન્તી અસૌ
સખી બભાષે પુનરેવ વલ્લિકામ્ ॥ શ્લો. ૧૩ ॥

(વંશ-સ્થવિલમ્ -Metre- Vamsha-sthavilam - 12 Syllables per quarter)
(Here the Sakhi continues to describe the sport of the Lord. સુપર્વ-યૌવત - Celestial young women, આરામ - garden)

અષ્ટપદી - ૪ Ramakriya Raga, Adi Tala

કુણ્ડલ-મણ્ડિત-ગણ્ડ-તલાઞ્ચિત-ષણ્મુખ-પઙ્કજ-શાલી ।
સાન્ધ્ય-પયોદ-તટિદ્-ભ્રમદાયિ-ક્રોડક-નવમણિ-માલી ॥ ૧॥

પલ્લવી
ગુહ ઇહ ખેલતિ કેલિ-પરે । વિબુધ-વિલાસ-વધૂ-નિકરે ॥

ગાયતિ કાચન સુન્દર-વીણા-ગુણ-રણનોદ્યત-હસ્તા ।
તોયજ-વદના કોકિલ-કૂજિત-હુઙ્કૃતિ-કરણે શસ્તા ॥ ૨॥

નૃત્યતિ કાચન ચલમણિ-હારં લલિત-વિહાર-મુદારમ્ ।
નિત્યમુદં પરિતોષયિતું ગુહં અકૃતક-વાણી-સારમ્ ॥ ૩॥

કાચન પરિમલ-પૂરિત-દશ-દિશ-મૃગ-મદં અઙ્ગજ-લોલા ।
સ્પર્શ-સુખાનુબુભૂષુઃ અકાર્ષીદ્ અધિ-નિટિલં સુરબાલા ॥ ૪॥

કાચન મલયજ-પઙ્ક-વિલેપન-કૈતવતો ગુહ-ગાત્રમ્ ।
હૃષિત-તનૂરુહં આસ્પૃશતિ સ્વયં અઙ્ગજ-પૌરુષ-પાત્રમ્ ॥ ૫॥

બાહુ-યુગેન મૃદઙ્ગ-વરં પરિરભ્ય મુદાઽઽશયમેકા ।
વાદન-નર્તિત-વાહ-મયૂરં વ્યઞ્જયતિ સ્વં અભીકા ॥ ૬॥

કેચન યુવતિ-જના વિલસન્-મણિ-નૂપુર-નાદ-મખેદમ્ ।
વિદધતિ મણ્ડલ-લાસ્ય-વિલાસં સ-વલય-કરતલ-વાદમ્ ॥ ૭॥

કાચન હૃષ્યતિ કાચન ખિદ્યતિ કાચન લિખતિ પૃથિવ્યામ્ ।
કાચન લજ્જિત-વદના તિષ્ઠતિ હસતિ ચ કાચિદ્ અટવ્યામ્ ॥ ૮॥

વિશ્વનાથ-કવિ-ભાષિતં ઇદમપિ કલયતુ કુશલં અશેષમ્ ।
કલિત-લલિત-પુરશાસન-સૂનોઃ સ્વૈર-વિલાસ-વિશેષમ્ ॥ ૯॥

(સાન્ધ્ય-પયોદ - Evening cloud, અકૃતક-વાણી - Vedas , અભીકા - fearless, પુરશાસન-સૂનુ - Son of Shiva)

શ્લોકાઃ -

સર્વાનન્દન ઇન્દુ-સુન્દર-મુખઃ કાન્તાં ઉપાન્ત-સ્થિતાં
પશ્યન્ સસ્મિતં અપ્સરઃ-કુલમપિ સ્વચ્છન્દ-લીલા આકુલમ્ ।
આનન્દામ્બુધિ-મગ્ન-ચેતનં અયં કુર્વન્ અપાઙ્ગેક્ષણૈઃ
ભદ્રં કન્દલયતુ અમન્દં અનિશં ચન્દ્રાર્ધ-ભૃત્-નન્દનઃ ॥ શ્લો. ૧૪॥

(શાર્દૂલ-વિક્રીડિતમ્ - Shardula-vikriditam Metre : 19 Syllables per quarter)
(ચન્દ્રાર્ધ-ભૃન્-નન્દનઃ - Son of Shiva. This verse describes Subrahmanya casting smiling glances at Devasena seated nearby, and at the Apsaras. “May he increase our welfare” says the last line.)

કઙ્કેલી-પ્રસવાભિ-ભૂષિત-વપુઃ કઞ્જેક્ષણાલિઙ્ગિતઃ
કણ્ઠેકાલ-સુતઃ કનત્-કુરબક- અમ્ભોજ-સ્રગ્ - ઉદ્ભાસિતઃ ।
કાશ્મીર-દ્રવ-સિક્ત-ચન્દન-રસાલિપ્તો વિદધ્યાત્ શુભમ્
કન્દર્પાયુત-કોટિ-કાન્તિ-રનિશં શ‍ૃઙ્ગાર-સમ્રાડ્ અસૌ ॥ શ્લો. ૧૫॥

(શાર્દૂલ-વિક્રીડિતમ્ - Shardula-vikriditam Metre : 19 Syllables per quarter)
(This verse describes Subrahmanya decorated with Asoka, Henna and lotus flowers, and anointed with saffron and sandal. કણ્ઠેકાલ-સુતઃ - Son of Shiva.)

કલ્યાણાચલ-કાર્મુકાચલ-શિલા-બાભાસ્યમાનઃ સ્મરત્-
સન્તાપાપહ-ચિત્ર-બન્ધન-લસત્-સ્કન્દાચલ આરામકઃ ।
પાયાદ્ અસ્ખલિત-આત્મશક્તિઃ અનિશં શક્તિં કરાબ્જે વહન્
સ્નિગ્ધ-આખણ્ડલ-નન્દના-સહચરઃ સામોદ-સોમોદયઃ ॥ શ્લો. ૧૬॥

(શાર્દૂલ-વિક્રીડિતમ્ - Shardula-vikriditam Metre : 19 Syllables per quarter)
(આખણ્ડલ-નન્દના - Daughter of Indra (Devasena), This verse describes Subrahmanya resplendent with Devasena on a rock of Kailasa mountain. સોમોદયઃ- One born from Shiva)

ઇતિ શ્રીવિશ્વનાથ-કૃતૌ ગીત-ગાઙ્ગેય-કાવ્યે સામોદ-સોમોદયો નામ પ્રથમઃસર્ગઃ ।

(Thus ends the First Chapter of GeetaGangeya, titled “Joyous son of Shiva”)

અષ્ટપદી - ૫

શ્લોકઃ -

શ્રુત્વા સ્વીય-સખી-વચો વનચરી કૃચ્છ્રેણ શય્યા-તલાત્
ઉત્થાય અતનુ-તાપ-વેપિત-તનુઃ નિશ્વાસ-પર્યાકુલા ।
વિશ્વસ્ય આત્મ-સખીં સગદ્ગદમિદં બાષ્પાયમાણા અબ્રવીત્
વિશ્વાધીશ-ગજાસ્ય-સોદર-મહા-લાવણ્ય-કૃષ્ટાન્તરા ॥ શ્લો. ૧૭ ॥

(શાર્દૂલ-વિક્રીડિતમ્ - Shardula-vikriditam Metre : 19 Syllables per quarter)
(Hearing her Sakhi′s words, Valli sat up sighing and replied with tears, remembering her Lord, the brother of Ganesha. અતનુ - Manmatha)

અષ્ટપદી - ૫ Todi Raga, Adi Tala

કુઞ્જર-વદન-સહોદરં આશ્રિત-જન-પરિપાલન-ધીરમ્ ।
મધુપૈઃ સમ્ભૃત-મઞ્જુ-મધૂદ્ભવ-પુષ્પ-વિચિત્રિત-હારમ્ ॥ ૧ ॥

પલ્લવી
શૈલે ગુહં ઇહ કલિત-વિહારમ્ । સખિ કલયે હૃદિ ગિરિશ-કુમારમ્ ॥

મેચક-રાજિત-મેચકિ-તલ્લજ-વાહનં આત્ત-શરાસમ્ ।
હસિત-પચેલિમ-બિમ્બ-ફલાધર-સઙ્ક્રમણાઞ્ચિત-હાસમ્ ॥ ૨ ॥

કિઙ્કિણિ-સઙ્ગિ-શુકોદર-સોદર-મણિ-ઘટિતાઙ્ગિક-ભાજમ્ ।
કીર-મુખાકૃતિ-નખ-મુખ-શીલિત-વલરિપુજોદ્ધ-દુરોજમ્ ॥ ૩ ॥

અધર-તલાહિત-સુમધુર-વૈણવ-રાવ-વશીકૃત-લોકમ્ ।
કેતુ-સમુજ્જ્વલ-તમ-ચરણાયુધ-બોધિત-વૈબુધ-લોકમ્ ॥ ૪ ॥

પઞ્ચશરાકૃતિ-વઞ્ચન-દીક્ષિત-વિગ્રહ-કાન્તિ-મનોજ્ઞમ્ ।
વારણ-વદન-સુરારિ-કલેવર-દારણ-લબ્ધ-સમજ્ઞમ્ ॥ ૫ ॥

કાઞ્ચન-તન્તુ-વિનિર્મિત-ચેલ-વિભાસુર-નૈજ-વલગ્નમ્ ।
પરમ-દયાલુતયા લઘુ-તારિત-સંસૃતિ-સાગર-મગ્નમ્ ॥ ૬ ॥

શ્રુતિ-પુટ-મૂલ-ગતાતિ-કૃપા-રસ-સાર્દ્ર-વિલોચન-કઞ્જમ્ ।
વૈણિક-મુનિવર-વીણા-વર્ણિત-સઙ્ગત-શુભગુણ-પુઞ્જમ્ ॥ ૭ ॥

મુખરિત-હાટક-કલ્પિત-કાઞ્ચી-પરિહિત-કટિ-ગત-ચેલમ્ ।
મણિ-મકુટી-પરિરઞ્જિત-શીર્ષં દૈવત-સૈનિક-પાલમ્ ॥ ૮॥

વિશ્વનાથ-કવિ-ભણિતં ઇદં ગુહ-મોદકરં સુવિકાસમ્ ।
ભજતુ સદૈવ કુમાર-ગુણાવલિ-વર્ણન-તત્ત્વ-વિલાસમ્ ॥ ૯॥

(This Ashtapadi has an exquisite description of the form and virtues of Subrahmanya. મેચકિ-તલ્લજ - excellent peacock, શુકોદર-સોદર - soft and green like a parrot's belly, વૈણવ-રાવ - the sound of the Venu (Flute), કેતુ - flag, ચરણાયુધ - the rooster, વૈણિક-મુનિવર - Sage Narada)

અષ્ટપદી - ૬

શ્લોકઃ -

પ્રતપતિ સદા કામે કા મે ગતિઃ ભવિતા અધુના ?
દહતિ પવનશ્ચેતો ન ઇતો અસ્તિ ઉપાય ઉદાસિતુમ્ ।
વિહરતિ નિજારામં કામં ગતે અપિ શિવાત્મજે
સખિ મમ મનો માનં નૂનં જહાતિ કરોમિ કિમ્ ? ॥ શ્લો. ૧૮॥

(હરિણી - Harini Metre - 17 Syllables per quarter)
(Valli is forlorn, remembers Subrahmanya and asks her Sakhi what she could do?)

અષ્ટપદી - ૬ Kambhoji Raga, Triputa Tala

વિરચિત-કઙ્કુ-વન અવનયા કૃત-તરુણ-વનેચર-વેષમ્ ।
દ્રાવિત-શુક-પિક-શારિકયા ધૃત-પટુ-મૃગયા-પરિતોષમ્ ॥ ૧॥

પલ્લવી
સહસા સઙ્ગમય સખિ શૂરમ્ । નવ-નવ-કૌસુમશર-શર-વેદનયા અદ્ય મયા સુકુમારમ્ ॥

સરભસ-વેપિત-માનસયા બહુ-સરસ-કથા-વિશદેહમ્ ।
શબર-વર - આગતિ-સવ્યથયા શ્રિત-લલિત-તમ -આસન-દેહમ્ ॥ ૨॥

જનક-પ્રતિગતિ-હર્ષિતયા પરિધૃત-યુવ-તલ્લજ-રૂપમ્ ।
તત્-પુનરાગમન આકુલયા ધૃત-ભૃશ-જરઠ-દ્વિજ-રૂપમ્ ॥ ૩॥

કાઙ્કુવ-સક્તુ-મધુ-પ્રદયા નિજ-સલિલ-તૃષં કથયન્તમ્ ।
કુમરી-સરસીં સહગતયા સ્મર-વચન-ભરં વિકિરન્તમ્ ॥ ૪॥

પ્રયતન-શતકેન અવશયા પરિદર્શિત-ગજ-હેરમ્બમ્ ।
ભય-ભર-કલિત આલિઙ્ગનયા દર-હસિતં વિહિતાલમ્બમ્ ॥ ૫॥

ગતવતિ કરિણિ વિસાધ્વસયા સ્વયં અભિદર્શિત-નિજ-મૂર્તિમ્ ।
મર્ષણ-વચન-પરાયણયા મધુરસ-ભાષણ-દલિતાર્તિમ્ ॥ ૬॥

વિશદિત-મન્મથ-વિક્રિયયા રહ આશુ નયન્તં કુઞ્જમ્ ।
લજ્જિત-મુકુલિત-લોચનયા રદ-પટ-જુષં અધિ-સુમ-મઞ્ચમ્ ॥ ૭॥

પુલકિત-ચુમ્બિત-વિગ્રહયા બહુવિધ-સુરત-ભવાનન્દમ્ ।
પ્રમદ-રસામૃત-પૂરિતયા સ્ફુટ-હિત-સરસ-વચો-વૃન્દમ્ ॥ ૮॥

વિશ્વનાથ-કવિ-ગીતં ઇદં શરવણભવ-ગુણ-પરિપૂર્ણમ્ ।
શિથિલિત-દુરિત-ગણં સતતં ભુવિ જયતુ સદા શુભ-વર્ણમ્ ॥ ૯॥

(કઙ્ગુ-વનાવન - Protecting the millet field, કાઙ્ગુવ-સક્તુ-મધુ - Millet flour and honey, શબર-વર - King of Hunters (Nambiraja), લલિત-તમાસન - Most beautiful Asana (Indian Laurel) tree, જરઠ-દ્વિજ - Aged Brahmin)

શ્લોકાઃ -

સ્વચ્છં ગુચ્છ-સમુન્મિષત્-સુમભરં માધ્વી-સમાસ્વાદના-
શ્રાન્ત-ભ્રાન્ત-મધુવ્રતાઞ્ચિત-શિખં ક્રૂરં પ્રવીરઃ સ્મરઃ ।
મલ્લી-વલ્લિ-જુષં વિષાઙ્કિત-શરચ્છાયં હરિણ્યાં ઇવ
ગ્રાહં ગ્રાહં અહો મયિ પ્રકુરુતે શાર્દૂલ-વિક્રીડિતમ્ ॥ શ્લો. ૧૯॥

(શાર્દૂલ-વિક્રીડિતમ્ - Shardula-vikriditam Metre : 19 Syllables per quarter. The metre's name is cleverly woven into the verse. શરચ્છાયં - Series of arrows, હરિણી - a doe, ગ્રાહં ગ્રાહં - wanting to capture, શાર્દૂલ-વિક્રીડિતમ્ - tiger's game)

પરીપાકોદ્રેકાત્ પરિમલ-ભૃતાનાં સુમનસાં
પરાગૈઃ માલત્યા વિયદ્ અનવકાશં વિરચયન્ ।
ઉદર્કસ્થ અગસ્ત્ય વ્રતિ શિખરિ - નીત અગરુ-ખુરૈઃ
સમુત્પન્નઃ સ્વાન્તં શ્વસન ઇહ સીમન્તયતિ મે ॥ શ્લો. ૨૦॥

(શિખરિણી - Metre : Shikharini - 17 Syllables per quarter)
(This verse describes the spring breeze from Agastya's Malayachala Mountain. The metre's name (Shikharini) is cleverly woven into the verse. ખુર - perfume શ્વસન - wind , સીમન્તયતિ - splits)

સ્વાહા-વલ્લભ-ભાગ્ય-પાર-મહિમા નીહાર-શૈલાત્મજા-
સ્નેહાલોકિત-રામણીયક-વપુઃ બાહા-ગૃહીત-ઇન્દ્રભૂઃ ।
મોહાન્ધ અસુર-મર્દનૈક-નિરતો વાહાયિત અજાધિપો
માહાદેવ-મનો-વિનોદન-પટુસ્તુ ઈહાં પ્રભુઃ પૂરયેત્ ॥ શ્લો. ૨૧ ॥

(શાર્દૂલ-વિક્રીડિતમ્ - Shardula-vikriditam Metre : 19 Syllables per quarter)
(May Subrahmanya, the fortune of Agnideva, the beloved son of Parvati, the one who embraced the daughter of Indra, the destroyer of deluded Asuras, the one who made the great goat his vehicle, the delighter of Shiva, fulfill all our desires. સ્વાહા-વલ્લભ - Agni, ઇન્દ્રભૂ - Devasena, માહાદેવ - of Shiva.)

પાતુ શક્ત્યાયુધો અક્લેશો લીલા-લાલસ-માનસઃ ।
વલ્લી-મનઃ-પયોજન્મ-વિકાસન-દિવાકરઃ ॥ શ્લો. ૨૨ ॥

(અનુષ્ટુભ્ - Metre - Anushtubh - 8 syllables per quarter)
(The sportive Subrahmanya, holding the Vel, (spear), is the sun that makes the heart-lotus of Valli bloom.)

ઇતિ શ્રીવિશ્વનાથ-કવિકૃતૌ ગીત-ગાઙ્ગેય-કાવ્યે અક્લેશ-શક્ત્યાયુધો નામ દ્વિતીયઃ સર્ગઃ ।
(Thus ends the Second Chapter of GeetaGangeya, titled “Unafflicted Spear-bearer”)

અષ્ટપદી - ૭

શ્લોકાઃ -

સુકુમારઃ કુમારોઽપિ માન્યાં વ્યાધેશ-કન્યકામ્ ।
અનન્ય-માનસાં સ્મૃત્વા કૈતવાત્ નિર્યયૌ ગિરેઃ ॥ શ્લો. ૨૩ ॥

(અનુષ્ટુભ્ - Metre - Anushtubh - 8 syllables per quarter)
(વ્યાધેશ - Hunter king)

વનેચરાધીશ-સુતાં સ્મરાર્દિતો વને સનીડે લવલી-મહીભૃતઃ ।
ગવેષયન્ તાં અવિલોકયન્ ગુહો નિષદ્ય કુઞ્જે નિભૃતં વ્યચીચરત્ ॥ શ્લો. ૨૪ ॥

(વંશ-સ્થવિલમ્ -Metre - Vamsha-sthavilam - 12 Syllables per quarter)
(લવલી-મહીભૃતઃ - Vallimalai)

અત્રૈવ સા પ્રાણ-સમા સમાગતા વિલમ્બનેન પ્રકટાપરાધિનમ્ ।
સખી-વૃતા કુત્ર ગતા વિહાય માં, વિલોકિતા ચેદ્-વિદધીય સાન્ત્વનામ્ ॥ શ્લો. ૨૫॥

(ઉપજાતિ -Metre - 12 Syllables per quarter (વંશ-સ્થવિલમ્ starting with a heavy syllable))
(Subrahmanya searched for Valli everywhere and could not find her)

અષ્ટપદી - ૭ Bhupala Raga, Chapu Tala

નાયિકા ક્વ ગતા પ્રતીક્ષ્ય ચિરાય માં મદનેન ।
બાધિતા કુપિતા ઇવ સા ઇતિ ન નિર્ણયે હૃદયેન ॥ ૧॥

શિવ શિવ વિલોચન-પથે । તાં કથં કરવાણિ ॥ શિવ શિવ॥

સંસ્મરામિ તદીયં આસ્યં - અલઙ્કૃતં ચિકુરેણ ।
સારસં ચલિતાલિનાં ઇવ મણ્ડિતં નિકરેણ ॥ ૨॥

સા સહેત રુજં કૃશા કથં અર્પિતાં વિરહેણ ।
અબ્જિનીવ મદાકુલસ્ય મતઙ્ગજસ્ય કરેણ ॥ ૩॥

ચિન્તયામિ તદોષ્ઠં અદ્ય મમ અર્દિતં રદનેન ।
કોમલં નવ-ચૂત-પત્રં ઇવ ક્ષતં વિહગેન ॥ ૪॥

કિં બ્રવીતિ કિં ઈક્ષતે બહુલાશ્રુમન્-નયનેન ।
કિં દધાતિ હૃદિ પ્રિયા મમ વઞ્ચિતા સ્વજનેન ॥ ૫॥

સાપરાધં ઇમં જનં કિમુ વીક્ષ્ય સા સદયેન ।
લોકનેન ભવેદ્ રુષા-રહિતા મમ અનુનયેન ॥ ૬॥

માં ઉદીક્ષ્ય વદેદ્ ઇયં મમ તાપદોઽસિ ધવેતિ
તાં સમીક્ષ્ય કથેયં એવ તદ્-ઉત્તરં સવિનીતિ ॥ ૭॥

કોમલાઙ્ગિ રુષં વિહાય પુરો મમ આશુ વિભાહિ ।
કામ-તાન્તં ઇદં મનઃ કુરુ મોદ-પૂર-વગાહિ ॥ ૮॥

વિશ્વનાથ-કવેરિદં વચ આદધાતુ ફલેન ।
શ્રીશિવાત્મજ-તોષદાયિ શુભં નૃણાં પઠનેન ॥ ૯॥

શ્લોકૌ -

તાપં મા કુરુ માધવાત્મજ વૃથા ચેષ્ટાં વિમુઞ્ચાધુના
ત્રૈલોક્ય એક-ધનુર્ધર ત્વદનુજા એવ આસ્તે અન્તરઙ્ગે મમ ।

દીને તદ્વિરહાનલાર્ત-વપુષા સઙ્ગેન શઙ્કાકુલે
કિન્નુ સ્યાત્ સહજા-ધવે પ્રયતનં યુષ્માદૃશાં સામ્પ્રતમ્ ॥ શ્લો. ૨૬॥

(શાર્દૂલ-વિક્રીડિતમ્ - Shardula-vikriditam Metre : 19 Syllables per quarter)
(માધવાત્મજ - Son of Vishnu, Manmatha. Valli being Vishnu's daughter originally, is his sister. સહજા-ધવ - sister's husband)

સ્વૈરાધીર-વિયોગ-સઞ્જ્વર-વચો-વ્યાહારકૃત્ કાનને
સઙ્કલ્પાધિગત-પ્રિયા-તનુ-પરીરમ્ભ-પ્રસજ્જત્કરઃ ।
વલ્લી-લાલસ-માનસઃ તદુચિતં ભૂષા-વિશેષં વહન્
ભવ્યં નઃ સુકુમાર એષ કુરુતા-માદ્યઃ કુમારઃ સદા ॥ શ્લો. ૨૭॥

(શાર્દૂલ-વિક્રીડિતમ્ - Shardula-vikriditam Metre : 19 Syllables per quarter)

ઇતિ શ્રીવિશ્વનાથ-કવિકૃતૌ ગીત-ગાઙ્ગેય-કાવ્યે સુકુમાર-કુમારો નામ તૃતીયઃ સર્ગઃ ।
(Thus ends the Chapter Three of GeetaGangeya, titled "Tender Kumara")

અષ્ટપદી - ૮

શ્લોકઃ -

ઉપાદ્રિ-કુઞ્જ-નિલયં બહુલાનન્દ-વર્ધનમ્ ।
વલ્લી-વયસ્યા વાસન્તી વાચં ઊચે સગદ્ગદમ્ ॥ શ્લો. ૨૮॥

(અનુષ્ટુભ્ - Anushtubh Metre - 8 syllables per quarter)
(બહુલાનન્દ-વર્ધન - dear son of Krittikas, વયસ્યા - Sakhi)

અષ્ટપદી - ૮ Saurashtra Raga, Adi Tala

કોકિલ-કાકલિકાં અપિ કલયતિ કર્ણ-પુટે અતિ-કઠોરમ્ ।
દર્પક-ભટ-કુલ-વીર-વચન-તતિં ઇવ વિશદિત-મદ-સારમ્ ॥ ૧॥

પલ્લવી
તાપમિતા તવ જાયા શ્રીગુહ । શબર-નૃપતિ તનયા સ્મર-વેદનયા દયનીયા ।

સ્વાનુભવેન કલા-ભૃતં અતુહિન-કરં અહરીશ-સમાનમ્
નિશ્ચિનુતે કારણ-ગુણ-સઙ્ક્રમ-નય-મપિ કુરુતે માનમ્ ॥ ૨॥

મનસિ કરોતિ પટીર-મહીધ્ર-સમીર-કિશોર-વિહારમ્ ।
પિતૃપતિ-હરિદ્ - અધિ-ગમન-વશાદ્ ઇવ દુઃસહ-વૈશસ-ઘોરમ્ ॥ ૩॥

હૃદય-કુહર-નિલયસ્ય સુમાયુધ-બાણ-પથાદ્ અવનં તે ।
સ્થગયતિ હૃદયં કલયિતું અસકૃત્ કર-યુગતઃ સદનં તે ॥ ૪॥

ચિત્ર-પટે પ્રવિલિખ્ય ભવન્તં કાઙ્ક્ષિત-વતી અનુનેતુમ્ ।
લેખન-વસ્તુ પરમપિ સકમ્પા ન અશકદ્ એવ ગ્રહીતુમ્ ॥ ૫॥

ધરતિ તનૌ સ્મર-ગદ-યુજિ નીરસ-કીર્ણ-કુસુમશર-જાલમ્ ।
મેચક-દૃગિવ વિયોગિ-મૃગાન્તક-મદન-વનેચર-જાલમ્ ॥ ૬॥

કલયતિ શૈત્યોપચરણં અપિ બહુ-પરિજન-કલિતં અપાર્થમ્ ।
વેદિ-ગત - અનલ- વિહિતં ઇવ ઘૃતં તાપ-સુપોષ-સમર્થમ્ ॥ ૭॥

ધ્યાયતિ નન્દતિ પશ્યતિ મૂર્છતિ સીદતિ ગાયતિ શેતે ।
શ્વસિતિ સ્વિદ્યતિ ઝટિતિ ધવેતિ ચ નિગદતિ બાષ્પં સૂતે ॥ ૮॥

વિશ્વનાથ-કવિ-ભાષિતમ્ ઇદમપિ ગુહપર-તર-કમનીયમ્ ।
ગુહ-વિરહાર્દિત-વનચર-દુહિતૃ-સખી-વચ આદરણીયમ્ ॥ ૯॥

(શબર-નૃપતિ તનયા - Hunter-king's daughter Valli, અહરીશ -The Sun, પટીર-મહીધ્ર - Sandal Hill (Malayachala), પિતૃપતિ-હરિદ્ - The direction of Yama (South), મેચક-દૃગ - Black-eyed doe, અપાર્થમ્ - useles)

અષ્ટપદી - ૯

શ્લોકઃ -

પ્રસૂન-શયનીયં અપિ અતનુ-બાણ-તલ્પાયતે
પટીરજ-રજો અઙ્ગજાનલ-ચલત્-સ્ફુલિઙ્ગાયતે ।
યુગાન્ત-મિહિરાયતે તનુભુવઃ શશી ષટ્પદ-
ધ્વનિશ્ચ કુલિશાયતે વિપિનચારિ-પૃથ્વીશિતુઃ ॥ શ્લો. ૨૯॥

(પૃથ્વી - Prthvi Metre - 17 Syllables per quarter)
(વિપિનચારિ-પૃથ્વીશિતુઃ તનુભૂ - daughter of the hunter king)

અષ્ટપદી - ૯ Raga Bilahari/Desakshi, Tala Triputa

કરતલ-ગતમપિ હલ્લક-સૂનમ્ ।
સા તનુતે કુવલયં ઇવ દૂનમ્ ॥ ૧॥

પલ્લવી

વલ્લિકા તવ વિરહે હે ગુહ ।

ઉપહૃત-બિસ-લતિકાં અનુ-મત્યા ।
વિષધર-તનું ઇવ પશ્યતિ ભીત્યા ॥ ૨॥

કૃત-મલયજ-રસ-લેપન-દાસ્યામ્ ।
રચયતિ દુઃખ-ચયાં સ્વ-વયસ્યામ્ ॥ ૩॥

કુચ-ઘટ-તટ-ધૃત-મૌક્તિક-માલામ્ ।
કુરુતે અસિતમણિ-યુજમિવ નીલામ્ ॥ ૪॥

વ્યથયતિ પરિજનં ઉપ-તનુ-વાસમ્ ।
શ્વસિત-સમીરણ-જનિત-નિરાસમ્ ॥ ૫॥

ક્વચિદ્ અભિ-તિષ્ઠતિ મલય-સમીરમ્ ।
વિરહિ-યુગાનલં અરસા ધીરમ્ ॥ ૬॥

કુઞ્જગ-મઞ્જુલ-મધુકર-નાદમ્ ।
નિર્ણયતે ગુરું અશનિ-નિનાદમ્ ॥ ૭॥

પ્રતિકલં અઞ્જલિ-કૃદ્ અધિ-નિટાલમ્ ।
વદતિ ગુહ ઇતિ સબાષ્પ-કપોલમ્ ॥ ૮॥

વિશ્વનાથ-કવિ-વિરચિત-ગીતમ્ ।
ભવતુ સુખાય નૃણાં અવિગીતમ્ ॥ ૯॥

(હલ્લક - red lotus, દૂનમ્ - wilted, અરસા - weak , અવિગીતમ્ - blameless)

શ્લોકાઃ -

શેતે તિષ્ઠતિ યાતિ ચ પ્રલપતિ ભ્રામ્યતિ અભિ-ધ્યાયતિ
પ્રોન્મીલતિ અભિધાવતિ પ્રજપતિ હિ ઉત્તિષ્ઠતિ સ્રંસતે ।
દીર્ઘં નિઃશ્વસિતિ ક્ષણેન હસતિ કૃશ્યતિ અનઙ્ગ-જ્વરે
તત્તાદૃશી અપિ જીવતિ ત્વયિ રસાત્ તાં પાહિ દેવ દ્રુતમ્ ॥ શ્લો.૩૦॥

(શાર્દૂલ-વિક્રીડિતમ્ - Shardula-vikriditam Metre : 19 Syllables per quarter)

દૂરોદઞ્ચિત-પઞ્ચશાખ-મખભુક્-સન્દોહ-સમ્પ્રાર્થના-
સાફલ્યાય શિતાગ્ર-શક્તિ-દલિત-ક્રૌઞ્ચાચલાદેઃ પ્રભોઃ ।
સંસક્તેન્દ્ર-સુતા-પયોધર-તટી-કાશ્મીરજાઙ્ગસ્ય તે

સાનન્દસ્ય શુભાય સન્તુ ઇહ મહાસેનસ્ય દૃષ્ટ્યઞ્ચલાઃ ॥ શ્લો. ૩૧॥

(શાર્દૂલ-વિક્રીડિતમ્ - Shardula-vikriditam Metre : 19 Syllables per quarter)
(May the side glances of Mahasena(Subrahmanya), the Lord who split the Krauncha mountain to fructify the prayers of Indra made with hands joined above his head, give us auspiciouness. દૂરોદઞ્ચિત-પઞ્ચશાખ - hand lifted high up, મખભુક્ - Indra, દૃષ્ટ્યઞ્ચલાઃ - side-glances)

ઇતિ શ્રી-વિશ્વનાથ-કૃતૌ ગીત-ગાઙ્ગેય-કાવ્યે સાનન્દ-મહાસેનો નામ ચતુર્થઃ સર્ગઃ ॥

(Thus ends the Chapter Four of GeetaGangeya, titled ”Blissful Mahasena”)

અષ્ટપદી - ૧૦

શ્લોકઃ -

ઇહ ગિરિ-નિકટે કરોમિ વાસં, દ્રુત-તરં આનયને યતસ્વ તસ્યાઃ ।
ઇતિ ગુહ-કથિતં નિશમ્ય વાક્યં, સવિનયં એત્ય સખી જગાદ વલ્લીમ્ ॥ શ્લો. ૩૨॥

(પુષ્પિતાગ્રા - Pushpitagra Metre : 12 + 13 Syllables in each half)
(Sakhi comes to Valli as instructed by the Lord, and speaks to her)

અષ્ટપદી - ૧૦ Anandabhairavi Raga, Adi Tala

ક્વણતિ મધુરનિધાને પિક ઇહ રુજં એતિ ।
ચલતિ વિરહિ-કદને મરુતિ સ શુચં ઉપયાતિ ॥ ૧॥

પલ્લવી
તવ કમનો વિરહી તે । સખિ સીદતિ વલ્લિ ॥

હસતિ વકુલ-કલાપે ધૃતિં અતિ વિજહાતિ ।
રણતિ સમદ-મધુપે રજસિ ભુજં ઉપદધાતિ ॥ ૨॥

લસતિ કુમુદ-સહાયે સતિ વસતિ નિલીય ।
કનતિ કુરબક-ચયે વિરમતિ ગિરં અભિધાય ॥ ૩॥

વસતિ ગહન-કુટીરે પરિજનં અપહાય ।
શ્વસિતિ વિમલ-મુકુરે પ્રતિકૃતિં અલઘુ વિધાય ॥ ૪॥

વદતિ સુવિશ્વનાથે મૃડ-સુત-ભજનાય ।

મનસિ કૃત-શુભ-કથે ગુહ ઉદયતુ કુશલાય ॥ ૫॥

(Only five stanzas are found in the sources. This Ashtapadi has different Matras in each line : First line 11+ 9 Matras, Second line 10+11 Matras. કમન - beloved, ધૃતિ - fortitude, કુમુદ-સહાય - moon)

અષ્ટપદી - ૧૧

શ્લોકઃ -

પૂર્વં યત્ર સહ ત્વયા સુમશરો દેવેન સિદ્ધાર્થિતઃ
તત્ર ત્વચ્છયનાસને પરિમૃશન્ સાશ્રં બહુ વ્યાહરન્ ।
ધ્યાયં ધ્યાયમપિ ત્વદીય-વદનં નામાપિ સઙ્કીર્તયન્
સ્તબ્ધઃ ત્વદ્-રદનચ્છદામૃત-રસાસ્વાદં ગુહો વાઞ્છતિ ॥ શ્લો. ૩૩॥

(શાર્દૂલ-વિક્રીડિતમ્ - Shardula-vikriditam Metre : 19 Syllables per quarter)
(ધ્યાયં ધ્યાયં - constantly thinking of)

અષ્ટપદી - ૧૧ Kedara Gaula Raga, Adi Tala

મલયજ-વાતે સ્વયં ઉપયાતે સરભસં અઞ્જલિ-કારી ।
પૃચ્છતિ કુશલં તાવકં અખિલં સર્વગં અમું અભિસારી ॥ ૧॥

પલ્લવી
શૈલ-સનીડે કુસુમાપીડે નિવસતિ વીરુધગારે ।
અર્ધેન્દીવર-બાન્ધવ-શેખર-નન્દન ઇત સહકારે ॥

ગૂહતિ કર્ણં પ્રસૃજતિ તૂર્ણં સ્મર-ગુણ-શિઞ્જિત-ભેદે ।
પતદપિ પર્ણં શિરસિ ન કીર્ણં બુધ્યતિ વિસરતિ ખેદે ॥ ૨॥

મરુદ્ ઉપનીતં ચમ્પક-ચૂતં વિકચ-સુમૌઘ-મજસ્રમ્ ।
મત્વા આનઙ્ગીં આનલ-ભઙ્ગીં અમ્મયં અસૃજદ્ ઇવ અસ્રમ્ ॥ ૩॥

ચન્દન-સારં સઘુસૃણ-નીરં ગોપયિતું સિતિમાનમ્ ।
અભિદ્રુતં અઙ્ગે પ્રસરદનઙ્ગે ધરતિ શ્રમજલ-લીનમ્ ॥ ૪॥

નિનદતિ હંસે કમલ-વતંસે ત્વદ્ અભિગતિ-ધિયા શઙ્કે ।
સજ્જતિ ભવતીં વરતનુ સુદતીં દૃઢ-મુપગૂહિતું અઙ્કે ॥ ૫॥

પલ્લવ-તલ્પં પાવક-કલ્પં ભવતિ વિભોઃ ઇતિ મન્યે ।

ગ્લપિત-શરીરાદ્ અતનુ-વિકારાદ્-વનચર-નાયક-કન્યે ॥ ૬॥

મા કુરુ શોકં તનુ તં અશોકં સફલયિતું ઝષ-કેતુમ્ ।
ન કુરુ વિલમ્બં મુખ-શશિ-બિમ્બં સહસિતં એહિ વિધાતુમ્ ॥ ૭॥

સ્મર-કૃત-તાડે બહુ-વિધ-પીડે ભગવતિ હે સખિ રોષમ્ ।
ન કલય ભામિનિ વિહર વિલાસિનિ શ઼ૃણુ વચનં હતરોષમ્ ॥ ૮॥

વિશ્વનાથ-કવિ-ભણિતં ઇદં ભુવિ સુખયતુ ગાયક-જાતમ્ ।
જગદ્ અધિ-પાલન-કૃત-ગુહ-ખેલન-વર્ણન-તત્પર-ગીતમ્ ॥ ૯॥

(વીરુધગાર - house made of plants, અર્ધેન્દીવર-બાન્ધવ - Crescent moon, સ્મર-ગુણ-શિઞ્જિત - buzzing of bees which form the bowstring of Manmatha, આનલ ભઙ્ગી - wave of fire, ઝષ-કેતુ - Manmatha)

શ્લોકાઃ -

ચકિત-હરિણી-દૃષ્ટે પિષ્ટે ન યુક્તમ્-ઉદાસનમ્
સરભસ-મુપેત્ય એતં શીતં દૃઢં પરિરમ્ભણાત્ ।
અતનુ-વિશિખ-જ્વાલા-દોલાયિતં કુરુ સામ્પ્રતં
હૃદય-દયિત-પ્રેમ સ્થેમાનં એતુ અવિલમ્બિતમ્ ॥ શ્લો. ૩૪॥

(હરિણી - Harini Metre : 17 Syllables per quarter)

કુઞ્જાદ્ યાતિ બહિઃ ક્ષણં મૃગયતિ ત્વત્પાદ-મુદ્રાં વને
પત્રે પત્રિણિ વા પતતિ અપિ ચલતિ આશઙ્ક્ય તે અભ્યાગતિમ્ ।
પ્રત્યાયાતિ નિવિશ્ય કુઞ્જ-કુહરં શય્યાં સ આલોકતે
ત્વયિ આસક્ત-મનાઃ સખીતિ લપતિ પ્રાણપ્રિયે સ્વાગતમ્ ॥ શ્લો. ૩૫॥

(શાર્દૂલ-વિક્રીડિતમ્ - Shardula-vikriditam Metre : 19 Syllables per quarter)

વલ્લ્યા ભિલ્લ-કુલાધિનાયક-તપઃ-પ્રાગ્ભાર-સીમા-ભુવો
લીલા ઉલ્લોલ-તરાલ-કુન્તલ-ભર-ગ્રાહે અતિવાહે તનોઃ ।
વીક્ષાયાં ઉપગૂહને તદધરાસ્વાદે તયા ભાષણે
સોત્કણ્ઠઃ શિતિકણ્ઠજો વિદધતાં ક્ષેમાન્ નિકામં સ મે ॥ શ્લો. ૩૬॥

(શાર્દૂલ-વિક્રીડિતમ્ - Shardula-vikriditam Metre : 19 Syllables per quarter)

ઇતિ શ્રીવિશ્વનાથ-કૃતૌ ગીત-ગાઙ્ગેય-કાવ્યે અભિસારિકા-વર્ણને સોત્કણ્ઠ-શિતિકણ્ઠજો નામ પઞ્ચમઃસર્ગઃ ।
(Thus ends the Chapter Five of GeetaGangeya, titled ”Eager Son of Shiva”)

અષ્ટપદી - ૧૨

શ્લોકઃ -

અથ કુચ-જઘન-મહિમ્ના દેહ-તનિમ્ના સખી સહાયા તામ્ ।
સ્ખલિત-પદાં પથિ વલ્લીં નિવેશ્ય મલ્લી-ગૃહે ગુહં પ્રાહ ॥ શ્લો. ૩૭॥

(આર્યા - Arya Metre 12-18 Matras in each line)

અષ્ટપદી - ૧૨ Shankarabharana Raga, Chapu Tala

ઇચ્છતિ તવ પરિરમ્ભણં એષા ।
વિરહ-મહાગદ-કૃત-તનુ-શોષા ॥ ૧॥

પલ્લવી
લોકપતે સર્વ-લોકપતે ।
શ્રામ્યતિ વલ્લી કુઞ્જ-ગૃહે ॥

જપતિ સતતમપિ ભવદ્ અભિધાનમ્ ।
વિકિરતિ નયનજ-જલં અતિમાનમ્ ॥ ૨॥

મનસિજ-કલ્પિતં અત્રભવન્તમ્ ।
પશ્યતિ સકલ-દિશાસુ વસન્તમ્ ॥ ૩॥

કથં અભિસરતિ ન તદનુ, વયસ્યે ।
શરવણ-ભવ ? ઇતિ વદતિ રહસ્યે ॥ ૪॥

ખગ-ગતિ-શઙ્કિત-ભવદ્ અભિ-ગમના ।
પરિહિત-શિથિલિત-કૃશ-કટિ-વસના ॥ ૫॥

પેશલ-કિસલય-કૃત-કર-વલયા ।
શ્વસિતિ ભવતિ વિરચિત-હૃદય-લયા ॥ ૬॥

ભવદ્ અભિસરણ અમિત-રસ-લગ્ના ।
પદિ પદિ નિપતતિ વલદવલગ્ના ॥ ૭॥

મુહ્યતિ કરતલ-શયિત-કપોલા ।
સ્નિહ્યતિ હૃષ્યતિ વનચર-બાલા ॥ ૮॥

વિશ્વનાથ-કવિ-ગિર-મનુવારમ્ ।

પઠત નમત શશિ-મકુટ-કુમારમ્ ॥ ૯॥

શ્લોકાઃ -

અલં અધિક-વિલમ્બેન અભિસર્તું યતેથાઃ
સફલય તવ ચેતો-વલ્લભાયા અભીષ્ટમ્ ।
વિરહ-વિકલ-પાદા સા અભિસારે અપિ અશક્તા
વસતિ વિરચયન્તી બાષ્પ-સાર્દ્રં નિકુઞ્જમ્ ॥ શ્લો. ૩૮॥

(માલિની - Malini Metre - 15 Syllables per quarter)
(The Sakhi urges Subrahmanya to not delay and come to meet Valli)

આગચ્છેત્ મમ ચિત્તબન્ધુઃ અચિરાદ્ આનન્દયેત્ નિર્ભરમ્
કૃત્વા આશ્લેષં અથાધરં નનુ પિબેદ્ રોમાઞ્ચયેદ્-વિગ્રહમ્ ।
ઇતિ આકલ્પિત-કલ્પના-શત-પથે નિઃશઙ્ક-ગચ્છન્-મતિં
તાં બાલાં પરિપાલયેઃ કરુણયા દીનાનુકમ્પિન્ પ્રભો ॥ શ્લો. ૩૯॥

(શાર્દૂલ-વિક્રીડિતમ્ - Shardula-vikriditam Metre : 19 Syllables per quarter)

ઈપ્સન્તી ભવદાગમં મમ સખી સજ્જી-કરોતિ અઞ્જસા
શય્યાં સૂનમયીં વ્યપોહતિ રજો વસ્ત્રાઞ્ચલેન ક્ષણાત્ ।
આકલ્પં કુરુતે નવં નવં અપિ ઇતિ ઉક્તિં નિશમ્ય આદરાત્
ધન્યો મોદ-યુતો અસ્તુ મે સપદિ સુબ્રહ્મણ્ય આનન્દદઃ ॥ શ્લો. ૪૦॥

(શાર્દૂલ-વિક્રીડિતમ્ - Shardula-vikriditam Metre : 19 Syllables per quarter)

ઇતિ શ્રી-વિશ્વનાથ-કૃતૌ ગીત-ગાઙ્ગેય-કાવ્યે વાસક-સજ્જિકા-વર્ણને ધન્ય-સુબ્રહ્મણ્યો નામ ષષ્ઠઃ સર્ગઃ
(Thus ends the Chapter Six of GeetaGangeya, titled ”Blessed Subrahmanya“)

અષ્ટપદી - ૧૩

શ્લોકૌ -

ચન્દ્રઃ તમો અચ્છતનુઃ આશુ કરૈર્નિપીતં
કુક્ષૌ કલઙ્ક-કપટેન વહન્ તદાનીમ્ ।
ખેદાનલં વિરહિણાં અપિ માર-સાહ્યાત્
સંવર્ધયન્ જલધિના સમં આવિરાસીત્ ॥ શ્લો. ૪૧॥

(વસન્તતિલક - Metre : Vasantatilaka - 14 Syllables per quarter)

(The moon-rise is described here, with his blemish seeming to be all the darkness devoured by him stored inside him)

ઉદયતિ કુવલય-બન્ધૌ માનસ-બન્ધૌ ચ ન આગતે વલ્લી ।
મુઞ્ચન્તી અવિરતં અસ્રં વ્યલપદ્ અજસ્રં વિમુક્ત-કણ્ઠં સા ॥ શ્લો. ૪૨॥

(આર્યા - Arya Metre 12-18 Matras in each line)

અષ્ટપદી ૧૩ Ahiri Raga, Jhampa Tala

ઝટિતિ ગુહ આગમન-શપથ-શત-ભાષણમ્ ।
વિતથયતિ વિફલયતિ મામક-વિભૂષણમ્ ॥ ૧॥

પલ્લવી
કિં બ્રુવે વિષમ-વિરહમ્ -સહે કથં અતિ-વિલોભિતા ॥

વિષમગુણ-વિષમશર-યોધપતિ-ખેટકે ।
ભવતિ શશ-ભૃતિ ક ઇહ શરણ-મવસાદકે ॥ ૨॥

કુલજ-મૃગદૃગ્ અનુચિતં અભિસરણં આશ્રયમ્ ।
અનુભવતિ તદિહ મમ હૃદ્ અતનુ-શર આમયમ્ ॥ ૩॥

લલિત-સુમ-શયનં અપિ મમ કરતલાસ્તૃતમ્ ।
વિરચયતિ મનસિજ-વિષાદં અતિ-વિસ્તૃતમ્ ॥ ૪॥

રહસિ મમ કુઞ્જ-ગૃહ-વસતિઃ ઇહ મામિકા ।
પ્રિયતમ-પરાઙ્મુખતયા દલિત-કૌતુકા ॥ ૫॥

આયત-નિનાદ-કર-કોક-યુવતી તુ ઇયમ્ ।
અનુનયતિ માં ઇવ સખી સકરુણોદયમ્ ॥ ૬॥

અહહ બહુ સીદામિ કમલિની ઇવ અધુના ।
મદ્ ઇતરા ઉત્પલિની ઇવ તુષ્યતિ સ્વામિના ॥ ૭॥

અદયં ઇહ યદિ સ ઇતિ ભજતિ રસ-ભઞ્જનમ્ ।
પ્રથમં અતિ તેન કિમુ કલિતં અનુરઞ્જનમ્ ॥ ૮॥

કવિ-વિશ્વનાથ-કલિતા ઇયં અતિ-કોમલા ।
મોદયતુ રસિકં ઇહ કૃતિઃ અમિત-મઙ્ગળા ॥ ૯॥

(વિષમશર, અતનુ - Manmatha, શશ-ભૃત - Moon, મૃગદૃગ્ - Doe-eyed woman, કોક-યુવતી - Chakravaka bird, કમલિની - Lotus plant, ઉત્પલિની - Lily plant)

શ્લોકઃ -

તત્ કિં સ્વીય-જનાવૃતઃ ? કિમુ સખી ન અવૈક્ષત સ્વામિનમ્ ?
કિં પાદામ્બુજ-સક્ત-ભક્ત-જનતા અભીષ્ટ-પ્રદાને રતઃ ? ।
કિં વા ભાગ્યજુષા રહઃ સુવપુષા જુષ્ટો અન્યયા યોષયા ?
માં અન્વિષ્ય ચરતિ અયં કિમુ વને ? કુઞ્જં સ યન્નાગતઃ ॥ શ્લો. ૪૩॥

(શાર્દૂલ-વિક્રીડિતમ્ - Shardula-vikriditam Metre : 19 Syllables per quarter)
(Valli wonders about the possible reasons for the Lord's delay)

અષ્ટપદી - ૧૪

શ્લોકઃ -

ગતાં ગુહાભ્યર્ણં ઉપાગતાં તાં
સખીં અથ પ્રાણ-ધવાદ્ ઋતે સા ।
દૃષ્ટ્વા વિષણ્ણાં પરિશઙ્ક્ય દેવં
સક્તં કયાચિદ્-વિરહિણી અથ આહ ॥ શ્લો. ૪૪॥

(ઉપજાતિ - Upajati Metre - 11 Syllables per quarter)
(પ્રાણ-ધવ - Beloved husband)

અષ્ટપદી ૧૪ Saranga Raga, Chapu Talam

મૃગ-મદ-બિન્દુ-પરિષ્કૃત-ફાલા ।
કચ-ધૃત-વિકસિત-વિચકિલ-માલા ॥ ૧॥

પલ્લવી
કાઽપિ ગિરિશ-ભુવા । વિહરતિ નલિન-દૃગ્ અભિનવા ॥

પતિ-વિલિખિત-મકરિક-કુચ-કલશા ।
ચપલ-કલેવર-ચલ-વસન-દશા ॥ ૨॥

શ્રમજલ-લેશ-કરમ્બિત-વદના ।
ધવ-મૃદુ-પાણિજ-શિથિલિત-રશના ॥ ૩॥

સત્રપ-મુકુલિત-નયન-કુવલયા ।

સરભસ-ચઞ્ચલ-કરમણિ-વલયા ॥ ૪॥

ગુહ-પરિરમ્ભ-સપુલક-શરીરા ।
કુસુમ-શરાસન-વિગ્રહ-ધીરા ॥ ૫॥

વિગલિત-કુન્તલ-સુમભૃત-મઞ્ચા ।
સફલિત-સૃષ્ટિ-વિધાયિ-વિરિઞ્ચા ॥ ૬॥

શીત્કૃતિ-કર-રદનપટ-યુગ-ધરા ।
દરહસ-સૂચિત-નિજ-સુખ-વિસરા ॥ ૭॥

મણિત-રણિત-પરિપોષિત-મારા ।
કલકલ-રવ-રશન-જઘન-ભારા ॥ ૮॥

વિશ્વનાથ-કવિ-ભણિતં અવિરતમ્ ।
ગુહ-રસિકં કલયતુ સુખ-ભરિતમ્ ॥ ૯॥

(વિચકિલ -jasmine, નલિન-દૃગ્ - Lotus-eyed woman)

શ્લોકઃ -

કુમુદ-બન્ધુર-બન્ધુ: અહો મમ સ્વ-મહસા મહ-સાધન-પણ્ડિતઃ ।
કુસુમ-માર્ગણ-માર્ગણવત્ કરાન્ અલઘયન્ લઘયન્ મન એધતે ॥ શ્લો. ૪૫॥

(દ્રુત-વિલમ્બિત - Druta-vilambita Metre, 12 syllables per quarter)
(મહ - great deeds, માર્ગણ -arrow, અલઘયન્ - undiminishing , લઘયન્ - weakening)

અષ્ટપદી - ૧૫

શ્લોકૌ -

અત્રાન્તરે દૈવત-રાજ-પુત્રીં શ્યામાં ઉદૂઢાં શશિ-મૌલિ-સૂનુઃ ।
વલ્લીં અભાણીત્ પ્રતિપાલયન્તીં સ્મૃત્વા જગામ ઇતિ સખી સશોકમ્ ॥ શ્લો. ૪૬॥

(ઉપજાતિ - Upajati Metre - 11 Syllables per quarter)
(દૈવત-રાજ-પુત્રી - Daughter of Indra , ઉદૂઢાં - wedded)

નિશમ્ય વચનં વલ્લી વયસ્યા-વદન-ચ્યુતમ્ ।
સબાષ્પં વિલલાપ ઉચ્ચૈઃ દૃષ્ટ્વા ઇવ ગુહ-ચેષ્ટિતમ્ ॥ શ્લો. ૪૭॥

(અનુષ્ટુભ્ - Anushtubh Metre - 8 Syllables per quarter)

અષ્ટપદી - ૧૫ Saveri Raga, Chapu Tala

ઉપમિત-મુદિરે તરુણી-ચિકુરે કર્ષણ-શિથિલી-કૃતે ।
રચયતિ મસૃણં સુરભિ સઘુસૃણં તટિદ્ ઉપમિતં આયતે ॥ ૧॥

પલ્લવી
કુરુતે વિહૃતિં નિજભવને । શરજો વિહાર-વિપિને ॥

સ દશન-વસને બહુરસ-સદને સુઘટિત-મદનાહવે ।
સ્ફુટ-સુમ-મૃદુલં રદ-પદ-પટલં વિકિરતિ મધુરાસ્રવે ॥ ૨॥

લુલિત-કચભરે સુમશર-મુકુરે સુલલિતં અતિ કોમલે ।
વિતરતિ તિલકં સહસિતં અધિકં પુલકિત-ગણ્ડસ્થલે ॥ ૩॥

ઘન-જઘન-તટે ગલિત-ચલ-પટે કલકલ-રવ-મેખલે ।
ઘટયતિ વસનં સુરુચિર-રચનં લલિત-પુલિન-મઞ્જુલે ॥ ૪॥

કુચ-કલશ-યુગે ગિરિવર-સુભગે ઝરમિવ મદનાવહે ।
વિમલ-મણિસરં સરભસ-મધુરં કલયતિ કમલા-ગૃહે ॥ ૫॥

જિત-બિસ-કુસુમે હિમ-કિરણ-સમે સગુણમિવ મુખે નતે ।
શ્રમજલ-નિચયં સ્વનયન-વિષયં પ્રવિદધદ્ અતિમોદતે ॥ ૬॥

કમલ-વદ્ અરુણે લલના-ચરણે ગતિ-કૃત-વરટા-જયે ।
સ્થિરયતિ વિતુલં નૂપુર-યુગલં વિદલિત-મદનામયે ॥ ૭॥

સખિ મમ વિજને સ્થિતં ઇહ ગહને મદ-ગજમુખ-સોદરે ।
સુરપતિ-કન્યાં રમયતિ ધન્યાં વિફલં ઇદં અનાદરે ॥ ૮॥

શરભવ-શરણે કથિત-ગુણગણે શ્રીકવિ-વિશ્વનાથે ।
કથયતિ સરલં સહૃદય-હૃદયં સરતુ સુરબલ-નાથે ॥ ૯॥

(મુદિર - cloud, શરજ - Sharavanabhava(Subrahmanya), પ્રવિદધદ્ અતિમોદતે - notices and rejoices, વરટા - swan)

અષ્ટપદી - ૧૬

શ્લોકઃ -

મા તાપં ભજ હે સખિ ! પ્રિયતમો ન આયાત ઇત્યાશયે

સ અયં નન્દતુ માં પ્રતાર્ય મહિલાં અન્યાં ગૃહીત્વા શઠઃ ।
વાતો વાતુ દરો વિરાજતુ મધુશ્રીઃ કોકિલઃ કૂજતુ
પ્રદ્યુમ્નો મુદં એતુ ગચ્છતુ મમ સ્વાન્તં મુખેન્દું પ્રભોઃ ॥ શ્લો. ૪૮॥

(શાર્દૂલ-વિક્રીડિતમ્ - Shardula-vikriditam Metre : 19 Syllables per quarter)
(પ્રદ્યુમ્ન - Manmatha, મધુશ્રીઃ - Beauty of Spring)

અષ્ટપદી - ૧૬ (Punnagavarali Raga, Adi Tala)

મનસિજ-મદહર-રુચિ-ભરિતેન ।
શ્રયતિ ન સા શુચં અલિ-વિરુતેન ॥ ૧॥

પલ્લવી
યા સહિતા શિવ-સૂનુના સખિ ।

શ્રુતિપથ-પરિસર-સર-નયનેન ।
ભજતિ ન સા રુજં ઉડુ-કમનેન ॥ ૨॥

છવિ-ધુત-હિમકર-મુખ-કમલેન ।
શ્વસિતિ ન સા કુરવક-મુકુલેન ॥ ૩॥

ધૃત-બહુવિધ-મણિ-મુકુટ-વરેણ ।
લુઠતિ ન સા પિક-રણિત-ભરેણ ॥ ૪॥

અરુણ-કિરણ-નિભ-મૃદુ-વસનેન ।
જ્વલતિ ન સા વિહરણ-વિપિનેન ॥ ૫॥

કિસલય-સહચર-કર-યુગલેન ।
વહતિ ન સા શ્રમભરં અનિલેન ॥ ૬॥

ભ્રમરિત-સુર-કચ-પદ-જલજેન ।
દ્રવતિ ન સા કઠિન-હૃદયજેન ॥ ૭॥

રસ-જિત-સુધ-મૃદુ-તમ-વચનેન ।
દલતિ ન સા સુમ-તતિ-શયનેન ॥ ૮॥

વિશ્વનાથ-કવિ-કૃત-રચનેન ।
ગુહ ઇહ વિશતુ સહૃદયં અનેન ॥ ૯॥

(ઉડુ-કમન - Moon, ભ્રમરિત-સુર-કચ-પદ-જલજ - One at whose lotus-feet, the heads of the Devas lie like bees)

શ્લોકૌ -

મન્દાનિલ ત્વં મદનાન્તક આત્મજ-
ચ્છાત્ર અદ્રિ-જાતોઽસિ ન સામ્પ્રતં તવ ।
મિત્રત્વં આશ્રિત્ય મનોભુવો મયિ
ક્લેશ-પ્રદાનં ગુહ-ગામિ-ચેતસિ ॥ શ્લો. ૪૯॥

(ઇન્દ્ર વંશ - Metre - Indravamsha - 12 Syllables per quarter)
(મદનાન્તક આત્મજ - Son of Shiva છાત્ર- (His) disciple, Agastya અદ્રિ - (his) mountain Malayachala)

વલ્લી શોચ્યતમાં ગતા અદ્ય વિપિને અવસ્થાં અતનુ આતપાત્
પ્રમ્લાન-પ્રસવા અનવાપ્ય લુઠતિ સ્થાણ્વઙ્ગજ આશ્લેષણમ્ ।
પાતુ આકર્ણ્ય સુરર્ષિ-ભાષિતં ઇદં પૌરન્દરીં વઞ્ચયન્
બાલાં નાગરિકો બ્રુવન્ વનલતાં રક્ષ ઇતિ સેનાપતિઃ ॥ શ્લો. ૫૦॥

(શાર્દૂલ-વિક્રીડિતમ્ - Shardula-vikriditam Metre : 19 Syllables per quarter)
(સ્થાણ્વઙ્ગજ - Son of Shiva અતનુ આતપ - Torment of Manmatha, સુરર્ષિ - Narada, પૌરન્દરી - Devasena)

ઇતિ શ્રીવિશ્વનાથકવિ-કૃતૌ શ્રીગીતગાઙ્ગેય-કાવ્યે વિપ્રલબ્ધા-વર્ણને નાગરિક-સેનાપતિર્નામ સપ્તમઃ સર્ગઃ
(Thus ends the Seventh Chapter of GeetaGangeya, titled “Courtly Commander”)

અષ્ટપદી - ૧૭

શ્લોકઃ -

કથમપિ રજનીં અથ વ્યતીત્ય સ્મર-દલિતા અપિ પુરોગતં નિશાન્તે ।
ગુહં અનુનય-કારિણં નિરીક્ષ્ય પ્રણય-રુષા સ્ફુરદોષ્ઠં આહ વલ્લી ॥ શ્લો. ૫૧॥

(પુષ્પિતાગ્રા - Pushpitagra 12,13 Syllables in each half)
(Valli speaks with anger arising from love, to her Lord)

અષ્ટપદી - ૧૭ (Arabhi Raga, Adi Tala)

રજનિ-કલિત-સતત અસમ-શર-રણ-જાગરતો અરુણિમાનમ્ ।
વહતિ તવ ઈક્ષણ-યુગં અરુણામ્બુજ-મિવ વિકસિતં અતિમાનમ્ ॥ ૧॥

પલ્લવી

ચારુનાયક ચારુસાધક યાહિ વિધેહિ ન વાદમ્ ।
પ્રીણય તાં ગિરિ-રાજ-સુતાઙ્ગજ યા તવ જનયતિ મોદમ્ ॥

પ્રથયતિ તવ કૃત-ચિત્રક-કુચ-યુગ-લાઞ્છનં ઉરસિ વિશાલે ।
કુવલય-નયના-દૃઢ-પરિરમ્ભણ-સમ્ભ્રમ-રસં અનુકૂલે ॥ ૨॥

મુખમપિ તાવકં અનુસરતિ પ્રિય-જનક-સકુઙ્કુમ-શોણમ્ ।
સાન્ધ્ય-પયોધર-રઞ્જિતં અનિશિત-કરં અવિકલ-પરિમાણમ્ ॥ ૩॥

રદ-પદ-ભૂષિત-ભવદધરોઽયં ફલિતમિવ લસતિ બિમ્બમ્ ।
કેલિ-શુકી-મુખ-સરભસ-વિરચિત-નિબિડિત-ચિહ્ન-કદમ્બમ્ ॥ ૪॥

ઉડુપતિ-ગણમિવ કરજ-પદાવલિં અઞ્ચતિ તાવકં અઙ્ગમ્ ।
હરિદુપલ-સરચ્છવિ-હરિતાભં સારવં અમિત-તરઙ્ગમ્ ॥ ૫॥

સુતનુ-દૃગઞ્જન-રઞ્જિત-સમ્મદ-જલ-લવકં તવ ચેલમ્ ।
જયપટં અનુહરતિ મકર-કેતોઃ મષિ-લિખિતાક્ષર-જાલમ્ ॥ ૬॥

સ્ફુટયતિ તવ પદ-કમલ-યુગં ગમનાલસં એતદ્ અપારમ્ ।
સમુચિત-બન્ધન-શત-લસિતાદ્ભુત-સુરત-મહોત્સવ-સારમ્ ॥ ૭॥

તાં ઉપયાહિ ચિરાયસે ઇહ યદિ, યા ભવદ્ અભિમત-યોષા ।
રોષ-યુતાપિ ભવેદ્ અનુપદમપિ ભવદ્ અનુનય-કૃત-તોષા ॥ ૮॥

વિશ્વનાથ-કવિ-ભાષિતં ઇદમિહ વિબુધજના અનુવારમ્ ।
ખણ્ડિત-રતિ-તરુણી-કૃત-વચનં કુરુત ગિરિ સપરિવારમ્ ॥ ૯॥

(ગિરિ-રાજ-સુતાઙ્ગજ - Son of Parvati, સાન્ધ્ય-પયોધર - Evening cloud, ફલિત - ripe, હરિદુપલ-સર - emerald necklace, સારવ - Waters of Sarayu, સમ્મદ-જલ - tears of joy)

શ્લોકૌ -

મુખં તે પશ્યન્ત્યાઃ સરદ-પદ-દન્તચ્છદમપિ
પ્રરૂઢોરોજાઙ્કં કિતવ ભુજયોઃ અન્તરમપિ ।
મમ અભૂદ્ આમોદઃ ક્ષણ-વિરહિતાં તાં અનુનયેઃ
નમસ્તેઽસ્તુ સ્વામિન્ અલં અહૃદયૈઃ ચાટુ-નિચયૈઃ ॥ શ્લો. ૫૨॥

(શિખરિણી - Shikharini Metre - 17 Syllables per quarter)
(અહૃદય - insincere)

વલ્લી-ષડ્વદનૌ વિલોક્ય હસતિ પ્રાતઃ સખીનાં ગણે
મુદ્રાવર્ણ-સુવર્ણ-કઙ્કણ-ગણ અગાધાઙ્ક-કણ્ઠ-સ્થલૌ ।
વલ્લીં નમ્રમુખીં વિશાખ ઉરસા ધૃત્વા વિલક્ષો અન્તરમ્
નીત્વા સ્વ ઉન્નમિત એતદાસ્ય-કમલામોદ ઉત્સુકઃ પાતુ નઃ ॥ શ્લો. ૫૩॥

(શાર્દૂલ વિક્રીડિતમ્ - Shardula Vikriditam Metre - 19 Syllables per quarter)
(અગાધ - deep, આસ્ય-કમલ - Lotus-face)

ઇતિ શ્રીવિશ્વનાથ-કવિ-કૃતૌ શ્રીગીત-ગાઙ્ગેય-કાવ્યે ખણ્ડિતા-વર્ણને વિલક્ષ-વિશાખો નામ અષ્ટમસ્સર્ગઃ ॥

(Thus ends the Eighth Chapter of GeetaGangeya, titled “Abashed Vishakha”)

અષ્ટપદી - ૧૮

શ્લોકઃ -

કુસુમ-શરાસન-દૂનાં રતિ-સુખ-હીનાં નવાગસા દીનામ્ ।
ધૃત-મદ-કલહાધીનાં અજહન્-મૌનાં સખી જગાદ એનામ્ ॥ શ્લો. ૫૪॥

(આર્યા -Arya Metre - 12-18 Matras in each half)
(The Sakhi advises Valli to give up her anger)

અષ્ટપદી - ૧૮ (Yadukula Kambhoji Raga, Adi Tala)

ગુહં ઉપનતં ઇહ ચિરં અભિલષિતમ્ ।
કલય નયન-વિષયં ધુરિ વિનતમ્ ॥ ૧॥

પલ્લવી
ષણ્મુખે મા ભવ ભામિનિ રોષ-યુતા ॥

સખિ તવ સુમધુર-મધુરસ-સદનમ્ ।
કથમિવ વિતથયસિ રદન-વસનમ્ ॥ ૨॥

તરુણિમ-વલ્ગિતં ઉરસિજ-યુગલમ્ ।
સફલય સઙ્ગત-પતિ-કર-કમલમ્ ॥ ૩॥

તવ મધુ-પવન-ચલા તનુઃ એતમ્ ।
શ્લિષ્યતુ જગદ્ અવલમ્બન-ભૂતમ્ ॥ ૪॥

કિં કુરુષે સરલે સતિ માનમ્ ।

મૌનમપિ ધરસિ કથં અનિદાનમ્ ॥ ૫॥

વિસૃજ રુષં સૃજ હર્ષજ-વાષ્પમ્ ।
સુખય શરજ-મપિ શકલિત-બાષ્પમ્ ॥ ૬॥

પવન-ચપલ-સરસીરુહ-નયને ।
ધવં ઉપસર મૃદુ-કિસલય-શયને ॥ ૭॥

અનુનય-વચન-વિધાયિનં એનમ્ ।
જીવય વિરચય મોદ-નિધાનમ્ ॥ ૮॥

વિશ્વનાથ-કવિ-ભાષિત-ગીતમ્ ।
મુદિતં ઇદં રચયતુ બુધ-જાતમ્ ॥ ૯॥

(ધુરિ - in front , અનિદાનમ્ - without reason ધવ - husband)

શ્લોકૌ -

આયાસીદ્ આયતાક્ષિ પ્રસવ-શર-સમો વીપ્સયા પ્રેપ્સિતો યઃ
પશ્ય અવશ્યાય-શુભ્રાં તનુમપિ વિરહાદ્ અસ્ય રસ્યા ત્વમેવ ।
શ્રુત્વા યુક્તં મદ્ ઉક્તં વચનં અતિ-હિતં પ્રીણયેઃ પ્રાણનાથં
ભોગ્યં ભાગ્યં વિહાતું સખિ સમુપનતં સામ્પ્રતં સામ્પ્રતં કિમ્ ॥ શ્લો. ૫૫॥

(સ્રગ્ધરા - Sragdhara Metre : 21 Syllables per quarter)
(પ્રસવ-શર-સમ - Resembling Manmatha, વીપ્સા - repetition, અવશ્યાય - snow, રસ્યા - captivating, સામ્પ્રતં - proper, સામ્પ્રતં - now)
।
સેવા-સક્ત-પુરન્દરાદિ-દિવિષત્-સીમન્તિની-કન્ધરા-
નૃત્યન્-મઙ્ગળ-સૂત્ર-દાર્ઢ્ય્-કરણાસક્તિ-પ્રશસ્ત ઉદ્યમામ્ ।
આમ્યાનીત-વિનીત-વીર-નિકર-પ્રક્રાન્ત-સમ્ભાવનામ્
શક્તિં પાણિ-તલે ધરન્ વનચરી-મુગ્ધો વિદધ્યાત્ શુભમ્ ॥ શ્લો. ૫૬॥

(શાર્દૂલ-વિક્રીડિતમ્ - Shardula-vikriditam Metre : 19 Syllables per quarter)
(May Subrahmanya, holding the Vel (spear) that is renowned for making stable the Mangala Sutras of the wives of Devas led by Indra, charmed by Valli the forest girl, give us welfare.)

ઇતિ શ્રીવિશ્વનાથ-કવિ-કૃતૌ શ્રી-ગીતગાઙ્ગેય-કાવ્યે કલહાન્તરિતા-વર્ણને મુગ્ધ-શક્તિધરો નામ નવમસ્સર્ગઃ ॥

(Thus ends the Ninth Chapter of GeetaGangeya, titled “Charmed Shaktidhara”)

અષ્ટપદી - ૧૯

શ્લોકઃ -

તાં સુન્દરીં તદનુ લક્ષણ-સૂચિતાગાઃ
ઉત્કમ્પિત-સ્તનં ઉદશ્રુ ચ દૂયમાનામ્ ।
નિશ્વાસ-વાત-ચપલી-કૃત-કાનનાન્તાં
સ્વામી સગદ્ગદં ઇદં વચનં બભાષે ॥ શ્લો. ૫૭॥

(વસન્તતિલક - Vasantatilaka Metre - 14 Syllables per quarter)
(દૂયમાના - sorrowful, સગદ્ગદં - in a choked voice)

અષ્ટપદી - ૧૯ (Mukhari Raga, Jhampa Tala)

તરુણિ મયિ દારુણં અહેતુક-રુષારુણં, નહિ વિકિર તવ નયન-કોણમ્ ।
અયં ઇહ સમીહતે શ્રિત-કરુણં ઈક્ષણં, તાવક-જનો મદન-શોણમ્ ॥ ૧॥

પલ્લવી
હિતે સાધુરીતે । વલ્લિ મયિ મા અભિનય કોપમ્ ।
વહતિ મધુ-મારુતે મમ મનસિ જાયતે । કા અપિ ગતિઃ ઉપશમય તાપમ્ ॥

કિમિતિ ચલિતાધરં લુલિત-કબરી-ભરં, પરિગલિત-બાષ્પ-રસ-ધારમ્ ।
તિષ્ઠસિ સમાકુલા કિં ઉચિતં ઇદં બ્રુવે, ત્યજ શોકં ઇમં અતિ-ગભીરમ્ ॥ ૨॥

મધુર-વચનેન સુધયા સમ-તુરેણ તવ જીવય સુમેષુ-કૃશ-રૂપમ્ ।
વહસિ કરુણાવતિ ન કિઞ્ચિદપિ નાયકે મયિ તપતિ સાત્ત્વં અનુતાપમ્ ॥ ૩॥

મન્તું અભિશઙ્કસે યદિ રમણિ મામકં, તથ્યં એવ આકલય દણ્ડમ્ ।
ભુજ-યુગલ-પરિણહનં આચર કલેવરે, શિખરિ-રદ-લેખં અધિતુણ્ડમ્ ॥ ૪॥

કુરુ લલિત-રશનયા મણિ-ઘટિતયા સહે, પ્રહતિં અયિ ધીરં અધિદેહમ્ ।
ભય-પિશાચક-પલાયન-કૃતે મન્ત્રિણો, વેત્ર-લતિકા-હતિં ઇવ અહમ્ ॥ ૫॥

મદન-વિશિખાહતિ-વ્રણ-નિકર-નિબિડિતં, ક્રોડતલં આશ્રિત-નિદાઘમ્ ।
સુખય કલયન્તી અચિર-કૃત-કુચ-નિવેશનં, ગાઢ-પરિરમ્ભણં અમોઘમ્ ॥ ૬॥

ઘટય મણિ-કુણ્ડલે શ્રવણ-યુગલે સુમુખિ, નૂપુરમપિ પ્રણય પાદમ્ ।
મુખરય ચ મેખલાં સરભસ-સમાગમે, મોદય નિવારય વિષાદમ્ ॥ ૭॥

કર-સરસિજેન તે પરિમલય વપુરિદં મલયજ-રસેન કૃત-સેકમ્ ।

મમ મુખં વીટિકા-ઘુમઘુમિતં આકલય, શીતલય માનસં અશોકમ્ ॥ ૮॥

શ્રીવિશ્વનાથ-કવિ-ભણિતં અગજા-ભુવો, વલ્લિકાં પ્રતિ વચન-વૃન્દમ્ ।
ગુહ-ભજન-પર-રસિક-જનમનો-મોદકં, જયતુ ભુવિ પેશલં અમન્દમ્ ॥ ૯॥

(તુર - excellent, મન્તુ - fault, પરિણહન - fastening, વીટિકા-ઘુમઘુમિત - fragrant with betel leaves, અગજા-ભુવ - Son of Parvati. With these verses the Lord appeases Valli)

શ્લોકાઃ -

સુતનુ વિસૃજ આશઙ્કાં કિં કાતરા અસિ મયિ સ્થિતે
સતતમપિ મે વલ્લી ભિલ્લીતિ ભાન્તિ ગિરો મુખે ।
હૃદય-સદને તુ અન્યા કન્યા ન વાસં ઉપેયુષી
તદ્ અલં ઇયતા વામં કામં પ્રમોદય મામપિ ॥ શ્લો. ૫૮॥

(હરિણી - Harini metre 17 Syllables per quarter)
(ગિર - words)

કુવલય-નયને તવ આનતા ભ્રૂઃ
સુમશર-કાર્મુક-દણ્ડ એવ તસ્માત્ ।
અભિહતં ઉદિતૈઃ કટાક્ષ-બાણૈઃ
અધર-સુધાસ્વરસેન જીવયેઃ મામ્ ॥ શ્લો. ૫૯॥

(પુષ્પિતાગ્રા - Pushpitagra Metre - 12,13 Syllables in each half)

પ્રાણાધીશ્વરિ વીક્ષસે ત્વં અધરા આલોકાભિલાષા-ધરે
વિશ્વાસ અનુવિધાયકે મયિ પરં શ્વાસાન્ સૃજસિ આયતાન્ ।
પ્રાપ્તા યત્ પરુષત્વં અપિ અપરુષે અનઙ્ગ-પ્રસઙ્ગોદ્યતે
યુક્તં ત્વાં અનુસૃત્ય વચ્મિ તનુયા અઙ્ગાનુષઙ્ગ ઉદ્યમમ્ ॥ શ્લો. ૬૦॥

(શાર્દૂલ-વિક્રીડિતમ્ - Shardula-vikriditam Metre : 19 Syllables per quarter)

કા ઇયં નાથ મહેન્દ્રજે શબરજા કિં નામ વલ્લી પ્રિયે
કિં કાર્યં તવ સેવનં કિમુ ફલં સાપત્ન્યં ઇતિ ઊહ્યતે ।
તત્કિં તે અભિમતં કથં ભવદ્ અભિપ્રાયો નિરસ્યો હઠાત્
એવં પ્રશ્ન-સદુત્તરેષુ ચતુરઃ ષાણ્માતુરઃ પાતુ નઃ ॥ શ્લો. ૬૧॥

(શાર્દૂલ-વિક્રીડિતમ્ - Shardula-vikriditam Metre : 19 Syllables per quarter)

(This verse is a dialogue between Subrahmanya and Devasena, where He introduces Valli tactfully to her)

ઇતિ શ્રીવિશ્વનાથ-કવિ-કૃતૌ શ્રીગીત-ગાઙ્ગેય-કાવ્યે માનિની-વર્ણને ચતુર-ષાણ્માતુરો નામ દશમસ્સર્ગઃ ॥

(Thus ends the Tenth Chapter of GeetaGangeya, titled “Skilful Shanmatura”)

અષ્ટપદી - ૨૦

શ્લોકઃ -

અથ શરવણ-જાતે સાન્ત્વયિત્વા આત્મબન્ધું
ગતવતિ રતિ-સજ્જે રમ્ય-કુઞ્જમ્ રહસ્યમ્ ।
રચિત-વિવિધ-ભૂષાં વલ્લિકાં કાચિદ્ આલી
સતિ રજનિ-મુખે તાં સાદરં પ્રાહ વાણીમ્ ॥ શ્લો. ૬૨॥

(માલિની - Malini Metre : 15 Syllables per quarter)
(આલી - Sakhi)

અષ્ટપદી - ૨૦ Kalyani Raga, Chapu Tala

અતિમૃદુ-પલ્લવ-શયન-યુતં શ્રિત-વઞ્જુલ-મૂલ-વિભાગમ્ ।
કોમલ-કુઞ્જગૃહં ભવતીં પ્રતિપાલ્ય ગતં અતુલ-રાગમ્ ॥ ૧॥

પલ્લવી
રમ્યે શિવ-તનુજમ્ વલ્લિ । ઉપગતં ઉપચર વલ્લિ ॥

ચલિત-દલૈઃ અપિ અભિસૃતિ-કુઞ્જ ઉપાહ્વયતિ ઇવ સરાગમ્ ।
અલિ-નિનદૈઃ અભિસર ગુરુજઘને માં અવલમ્બ્ય સવેગમ્ ॥ ૨॥

ભવદ્ અભિસરણ-વિબોધિકયા સખિ પિક-ગણ-નાદ-વિદીર્ણમ્ ।
હંસક-કલકલ-રવ-સુધયા પરિપૂરય નાયક-કર્ણમ્ ॥ ૩॥

શરવણ-જનુષે સખિ વિનિવેદય મલય-સમીર-કિશોરમ્ ।
ભવતિ નિકટકે સુખયતિ મામિતિ સાનુભવં સુખ-પૂરમ્ ॥ ૪॥

તવ ગલનાદ-સહોદર-કલગલ-મધુર-નિનાદ ઉદારે
જનયતુ મોદં ઉપાગત-મન્મથ-કાહલ-રવવદ્ અદૂરે ॥ ૫॥

રતિ-કલહે જય પતિં અપરાધિનં અધિક-સુખેન ભુજાભ્યામ્ ।

બન્ધનં અલઘુ વિધાય નિપીડ્ય ચ કલ્પ-લતા-સદૃશાભ્યામ્ ॥ ૬॥

કુચ-કુમ્ભ-યુગં રય-ગતિ-વિઘ્નં ઇહ આચરતિ પ્રસભં તે ।
તદ્ અનુભવતુ દૃઢ-નિશિત-નખાઙ્કુશ-મુખ-દલનં તવ કાન્તે ॥ ૭॥

અધર-રસં પરિપાયય નાથં તિરય સુધા-રસ-ચિન્તામ્ ।
અનુનય-ચાટુ-શતેન વયસ્યે વિસૃજ સુદૂરં અહન્તામ્ ॥ ૮॥

વિશ્વનાથ-કવિ-ભણિતમિદં શિવભવ-પદ-ભક્તિ-નિદાનમ્ ।
વિલસતુ વિબુધ-મુખામ્બુરુહે ચિરં અતિ-મધુર-રસ-નિધાનમ્ ॥ ૯॥

(હંસક - anklets, વિદીર્ણમ્ - broken, punctuated, કલગલ - cuckoo, રય-ગતિ - swift movement)

શ્લોકાઃ -

આગચ્છેત્ પ્રિયનાયિકા અથ કુશલં પૃચ્છેત્ પ્રયચ્છેત્ ચ સા
ગાઢાલિઙ્ગનં અઙ્ગં ઉત્પુલકતાં ગચ્છેદ્ ઇદં મામકમ્ ।
ઇત્થં ધ્યાયતિ પશ્યતિ પ્રલપતિ ભ્રામ્યતિ અસૌ ગાયતિ
પ્રત્યેતિ પ્રિયં એત્ય મઞ્જુલ-વચઃ-પુઞ્જૈઃ સુખં પ્રાપયેઃ ॥ શ્લો. ૬૩॥

(શાર્દૂલ-વિક્રીડિતમ્ - Shardula-vikriditam Metre : 19 Syllables per quarter)

કસ્તૂરી-તિલકાયતે અધિનિટિલં કર્ણે અસિતાબ્જાયતે
નેત્રામ્ભોજ-યુગે અઞ્જનાયત ઇયં ગાઢા તમઃસન્તતિઃ ।
કણ્ઠે નીલ-સરાયતે કટિ-તટે શ્યામાય-ચેલાયતે
સાહાય્યાત્ સ્મર-શાસિતા અમ્બુજ-દૃશાં આનન્દ-કન્દાયતે ॥ શ્લો. ૬૪॥

(શાર્દૂલ-વિક્રીડિતમ્ - Shardula-vikriditam Metre : 19 Syllables per quarter)
(ગાઢા તમઃસન્તતિઃ -dense darkness, સ્મર-શાસિતા - Instructed by Kama, અમ્બુજ-દૃશાં - to all lotus-eyed women)

ગાઢાન્ધકારં અપિ ચેતન-જાલ-દૃષ્ટેઃ
સઞ્ચાર-લોપ-કરણે દૃઢ-બદ્ધ-કચ્છમ્ ।
સિદ્ધાઞ્જનં વિતનુતે હિ અભિસારિકાણાં
આશ્ચર્યં એષ મદનાભિધ-વૈદ્યરાજઃ ॥ શ્લો. ૬૫॥

(વસન્તતિલક - Vasantatilaka Metre : 14 Syllables per quarter)

(Even when the dense darkness is determined to obscure the vision of all living beings, amazingly, this doctor called Manmatha provides a magical collyrium for the eyes of lotus-eyed women (so that they can find their way to their trysts))

અષ્ટપદી - ૨૧

શ્લોકઃ -

વક્ત્રેન્દુ-મન્દસ્મિત-ચન્દ્રિકાભિઃ
ધ્વસ્ત અન્ધકારે સ્થિતા અત્ર કુઞ્જે ।
દ્વારિ સ્થિતં વીક્ષ્ય ગુહં સલજ્જાં
વલ્લીં સખી પ્રાહ સહર્ષમેવમ્ ॥ શ્લો. ૬૬॥

(ઉપજાતિ - Upajati Metre - 11 Syllables per quarter)

અષ્ટપદી ૨૧ : Ghanta Raga, Jhampa Tala

કેલિ-કલના ઉચિત-નિકુઞ્જ ભવને ।
ઇહ વિહર દર-હસિત-વશિત-કમને ॥ ૧॥

પલ્લવી
સુખય બાલે સોમધર-સૂનુમ્ ।

મધુકર-નિકર-રચિત-મધુર-ગાને ।
ઇહ વિહર ગતિ-વિજિત-હંસ-યાને ॥ ૨॥

સરસ-મૃદુ-કુસુમ-ચય-રુચિર-શયને ।
ઇહ વિહર રસ-સદન-સુરભિ-વદને ॥ ૩॥

સુન્દર-મરન્દ-રસ-લહરિ-શીતે ।
ઇહ વિહર વિપિનચર-નૃપતિ-જાતે ॥ ૪॥

મધુ-પવન-ઘટિત-સુમ-સુરભિ-પૂરે ।
ઇહ વિહર મધુ-વિજયિ-વચન-સારે ॥ ૫॥

તરુણ-શુક-પિક-નિકર-કલિત-રાવે ।
ઇહ વિહર કપટ-ગુણ-રહિત-ભાવે ॥ ૬॥

સરલ-કિસલય-નિચિત-દૃઢ-વિતાને ।
ઇહ વિહર મુખ-મિલિત-મધુરપાને ॥ ૭॥

મદન-શર-જનિત-દર-દલન-ધીરે ।
ઇહ વિહર જલદ-નિભ-ચિકુર-ભારે ॥ ૮॥

શ્રીવિશ્વનાથ-કવિ-કથિત-ગાનમ્ ।
કુરુત વદનામ્બુજે કુશલ-દાનમ્ ।
ભજત રસિકાઃ સતતં ઈશં એનમ્ । ૯॥

શ્લોકઃ -

બાલે ત્વત્પ્રતિપાલકે દૃઢ-પરીરમ્ભ ઉત્સુકે ષણ્મુખે
ક્રૂરૈઃ કૌસુમ-કાર્મુકૈઃ શર-ગણૈઃ સન્તાપિત-સ્વાન્તરે ।
પ્રેમ-દ્યોતક-મન્દહાસ-લહરી ભૂયાત્ તવ આહ્લાદિની
કા ઇયં ભીતિરિહ ત્વદેક-શરણે નિશ્શઙ્કું અઙ્કું ભજ ॥ શ્લો. ૬૭॥

(શાર્દૂલ-વિક્રીડિતમ્ - Shardula-vikriditam Metre : 19 Syllables per quarter)

અષ્ટપદી - ૨૨

શ્લોકઃ -
તતઃ સસાધ્વસં વલ્લી સહર્ષં ચ લતા-ગૃહમ્ ।
પ્રાવિશત્ ષણ્મુખાસ્થાનં રણન્-મધુર-નૂપુરમ્ ॥ શ્લો. ૬૮॥

(અનુષ્ટુભ્ - Anusthubh Metre - 8 Syllables per quarter)

અષ્ટપદી - ૨૨ Madhyamavati Raga, Adi Tala

વલ્લી-વદન-વિલોકન-વિકસિત-સરસ-વિલોચન-ભાજમ્ ।
હ્રદમિવ હિમકર-દર્શન-ફુલ્લ-સમધુ-રસ-નીલ-સરોજમ્ ॥ ૧॥

પલ્લવી
ગિરિજા-તનુજં સમુદિત-મદન-વિકાસમ્ ।
આસસાદ સમ-હાર્દ અસૌ ગુરુ-મુદં અધિ-કુઞ્જ-નિવાસમ્ ॥

વિદ્રુમ-સમ્પુટ-વિનિહિત-મૌક્તિક-મણિ-નિકરમિવ દધાનમ્ ।
દર-હસિત-સ્ફુરિતાધર-લસિતં રદગણં અધિક-વિભાનમ્ ॥ ૨॥

શિખર-વિરાજિત-જલદ-પરિષ્કૃત-કનક-ધરાધર-શોભમ્ ।
મસૃણ-શિરોરુહ-ભાર-વિભાસુર-શિરસં ઇમં મિહિરાભમ્ ॥ ૩॥

મરકત- તિલક-દ્યુતિ-વલિત-ભ્રૂ-મણ્ડિત-મઞ્જુલ-ફાલમ્ ।
નવજલ-ભરિત-તટાક-મિવ ક્રમ-તટ-સઙ્ગત-શુક-બાલમ્ ॥ ૪॥

હીર-મણી-મય-કુણ્ડલ-કાન્તિ અનુ-રઞ્જિત-મઞ્જુ-કપોલમ્ ।
કોકનદોપરિ-સઙ્ગત-ધવલચ્છદ-કમલાકર-લીલમ્ ॥ ૫॥

તરલ-તરલ-બહુ-વિમલ-મણિ-નિચય-કલિત-મનોહર-હારમ્ ।
અનુકૃત-વાત-ચલદ્-બહુ-બુદ્બુદ-શોણ-નદામ્બુ-વિહારમ્ ॥ ૬॥

બિભ્રતં અધિકટિ કાનક-તન્તુ-વિનિર્મિત-ચિત્રિત-ચેલમ્ ।
સન્ધ્યા-કાલ-પયોદ-મિવ સ્ફુરદ્ ઇન્દ્ર-ધનૂ-રુચિ-જાલમ્ ॥ ૭॥

અઙ્ગદ-કઙ્કણ-ભૂષિત-ભુજયુગં અદ્ભુત-ગાત્ર-નિવેશમ્ ।
સમદન-ચલ-કર-સૂચિત-દયિતા-કુચ-વહનાભિનિવેશમ્ ॥ ૮॥

વલ્લી આલોકજ-નિજમુદમપિ તદ્-વચન-સમયં અધિધાતુમ્ ।
શ્રુતિ-નિકટ-ગતાં દૃશં અભિદધતં રુચિ-જિત-સુમ-શર-કેતુમ્ ॥ ૯॥

વિશ્વનાથ-કવિ-વિરચિતં ઇદમપિ ગીતં અશેષ-બુધાનામ્ ।
ભવતુ મુદાવહં અનવરતં પ્રિય-શિવસુત-ચરિત-સુધાનામ્ ॥ ૧૦॥

(હ્રદ - Lake, હાર્દ - affection, કાનક તન્તુ - golden thread, અધિધાતુમ્ - to augment, અભિદધતં - bring in contact, સુમ-શર-કેતુ - Manmatha's emblem (fish))

શ્લોકાઃ -

સલીલં ગચ્છન્ત્યાઃ ચકિત-ચકિતં ભર્તૃ-સવિધમ્
મુખેન્દું પશ્યન્ત્યા અમિત-મુદિતો બાષ્પ-વિસરઃ ।
સ્મર-મ્લાનં નાથં સ્નપયિતું ઇવ પ્રાપ્ત-સમયમ્
રવિ-ગ્લાનં ચન્દ્રોપલ-જલભરો અદ્રેઃ તટમિવ ॥ શ્લો. ૬૯॥

(શિખરિણી - Metre : Shikharini - 17 Syllables per quarter)

પ્રચણ્ડ અમર્ત્યારિ-પ્રમથન-સમુચ્ચણ્ડ-વિભવઃ
સસૌહાર્દં પુત્ર્યા ત્રિદશ-નૃપતેશ્ચુમ્બિત ઇહ ।
યદીયો દોર્દણ્ડો જય-કમલયા અમણ્ડ્યત સદા
સ મે સુબ્રહ્મણ્યઃ કલયતુ કલા-કૌશલમયમ્ ॥ શ્લો. ૭૦॥

(શિખરિણી - Metre : Shikharini - 17 Syllables per quarter)

(May Subrahmanya, whose glory caused destruction of fierce Asuras, dear to the daughter of Indra, whose arms are adorned by the goddess of victory, give me expertise in the arts)

કુત્ર ત્વં વલ્લિ યાતા સહચરિ કુમરી-તીર્થં એતત્ કિમર્થમ્ ।
સ્નાતું પાતું ચ યુક્તં કથં અયં અધરઃ સક્ષતઃ મત્સ્ય -દંશાત્ ।
માયી યાતઃ સહાયઃ ક્વ તવ સજરઠઃ કુત્ર વા ઇતિ ઊર્ણુવાણામ્
સાનન્દઃ સ્કન્દદેવો વિતરતુ કુશલં વીક્ષ્ય સાકૂતં એતામ્ ॥ શ્લો. ૭૧ ॥

(સ્રગ્ધરા - Sragdhara Metre - 21 Syllables per quarter)
(This verse describes a conversation between Valli and her Sakhi, after Valli has met Subrahmanya first as an old man, and then in His real form. ઊર્ણુવાણા - Concealing)

ઇતિ શ્રીવિશ્વનાથ-કવિ-કૃતૌ શ્રીગીતગાઙ્ગેય-કાવ્યે વલ્લિકા-મિલને સાનન્દ-સ્કન્દદેવો નામ એકાદશઃ સર્ગઃ ।
(Thus ends the Eleventh Chapter of GeetaGangeya, titled “Joyful Skandadeva”)

અષ્ટપદી - ૨૩

શ્લોકઃ -

તદનુ સહસા યાતે કાર્યચ્છલેન સખીજને
સદર-મધર-સ્નિગ્ધ-સ્ફીત-સ્મિતાર્દ્ર-નતાનનામ્ ।
કુસુમ-શયને ન્યસ્તાપાઙ્ગા-મનઙ્ગ-વશંવદામ્
શરવણભવો વાચં પ્રાહ પ્રિયાં સકુતૂહલમ્ ॥ શ્લો. ૭૨ ॥

(હરિણી - Harini Metre - 17 Syllables per quarter)

અષ્ટપદી - ૨૩ Nadanamakriya Raga, Adi Tala

વિકસિત-સુમ-શયને મમ સુન્દરિ કલય તવ મૃદુલ-પાદૌ ।
ઇદમપિ માર્દવ-ગુણં અધિલભતાં સ્પર્શન-મણિ અવિભેદૌ ॥ ૧ ॥

પલ્લવી
કુરુ સહસા ગૌરી-સુતમ્ । અતિ-સુખયુજમયિ માં વલ્લિકે ॥

ત્યજ નહિ કશ્ચિદિહ અસ્તિ સુહાસિનિ નયન-નિમીલનં એવમ્ ।
પશ્ય વિલજ્જં ઉપાગતં અધિક-પ્રિયં અતિશયિત-વિભાવમ્ ॥ ૨ ॥

વદન-સરોરુહ-તલ્લજ-નિર્ગલદ્ અમૃત-રસેન નિતાન્તમ્ ।
મધુકર-મિવ પદ્મિનિ માં પ્રીણય મનસિજ-શર-હતિ-તાન્તમ્ ॥ ૩ ॥

અપહર કઞ્ચુકં અર્ધ-વિપાટિતં ઉરસિજ-ગૂહકં એનમ્ ।
વિઘટય તાપં ઉરોજ-યુગં હૃદિ મમ વિનિવેશ્ય સુપીનમ્ ॥ ૪॥

શ્લથયિતું અંશુકં ઇચ્છતિ દયિતે વિરહ-ગદં ઇવ જનોઽયમ્ ।
ઉરરીકુરુ મામક-નાથનં ઇહ જીવય માં અસહાયમ્ ॥ ૫॥

મદનજ-કમ્પન-ચલ-ઘન-જઘનક-ચલ-રશના કલ-રાવમ્ ।
ઘટયિતું અભિલષિતં મમ તનુતે સાન્ત્વનં ઇવ ભજ ભાવમ્ ॥ ૬॥

અતિદૂર આગતિ-ખેદયુતં તવ ચરણયુગં અતિવહેયમ્ ।
ગલ-દર-નિઃસૃત-મણિ-મથિત-શ્રમ-કણ-નિકરં અપનયેયમ્ ॥ ૭॥

મનસિજ-જય-દુન્દુભિ-નિનદાયિત-મણિત-રવૈઃ કૃત-મોદમ્ ।
હસિત-સુધારસ-વચન-કદમ્બૈઃ અપનય માનસ-ખેદમ્ ॥ ૮॥

વિશ્વનાથ-કવિ-નિગદિતં ઇદમિહ વિશદિત-ષણ્મુખ-તોષમ્ ।
વિહરતુ કણ્ઠતલે અખિલ-વિદુષાં વિરચિત-બહુ-પરિતોષમ્ ॥ ૯॥

(સ્પર્શન - gift, ઉરરીકુરુ - accept , નાથન - request)

શ્લોકાઃ -

સા ધૂનોતિ કરૌ સકઙ્કણ-ઝણત્કારં જિઘૃક્ષૌ પ્રિયે
વેગાદ્ આસ્ય-સુધાં કરોત્યપિ તિરશ્ચીનં પિપાસૌ મુખમ્ ।
મા મા મેતિ ચ ભાષતે હઠ-સમાશ્લેષં ચિકીર્ષૌ ગિરમ્
પુષ્ણાતિ અસ્ય તથા અપિ સમ્મદમિદં કામસ્ય લીલાયિતમ્ ॥ શ્લો. ૭૩॥

(શાર્દૂલ-વિક્રીડિતમ્ - Shardula-vikriditam Metre : 19 Syllables per quarter)
(ધૂનોતિ - shakes)

ઉદ્યુક્તા દયિતં વિજેતું અધુના સૌમેષવે સઙ્ગરે
દોર્વલ્લી-દૃઢ-બન્ધનાનિ અતિ-દૃઢોરોજ-દ્વયાસ્ફાલનમ્ ।
તીક્ષ્ણાગ્રૈ-ર્દશનૈ-ર્નખૈશ્ચ દલનં ચક્રે તથા અપિ અઞ્જસા
શ્રાન્તા એષા હિ અબલાત્વં ઉત્પલ-દૃશાં યુક્તં કુતોઽસ્તુ અન્યથા ॥ શ્લો. ૭૪॥

(શાર્દૂલ-વિક્રીડિતમ્ - Shardula-vikriditam Metre : 19 Syllables per quarter)

કેશા આકુલિતાસ્સ્રજો વિગલિતાઃ સ્વિદ્યન્-મુખામ્ભોરુહં
શ્વેતા દન્તપટી શ્લથા ભુજલતા નિશ્ચેષ્ટિતૌ ચ સ્તનૌ ।
શોણા નેત્રયુગી નખ-ક્ષત-પરિક્લિષ્ટં ચ વલ્યા વપુઃ

તાં આદાય તથા અપિ મોહનકરીં દોર્ભ્યાં નનન્દ પ્રભુઃ ॥ શ્લો. ૭૫॥

(શાર્દૂલ-વિક્રીડિતમ્ - Shardula-vikriditam Metre : 19 Syllables per quarter)

અષ્ટપદી - ૨૪

અથ વલ્લી રતિ-રભસ-શ્રાન્તા સપ્રેમ-વચનં ઇદં ઊચે ।
સાનન્દં શિવસૂનું મન્દં મન્દં મરન્દ-રસ-રુચિરમ્ ॥ શ્લો. ૭૬॥

(આર્યા - Arya Metre 12-18 Matras in each line)

અષ્ટપદી - ૨૪ (Mangalakausika Raga, Eka Tala)

પ્રિય શિવસમ્ભવ ! લમ્બય મૃગમદ-ચિત્રકં અત્રપં એવ મે
વદન-તલે વિમલે મધુકર-મિવ પુષ્કર-પુષ્પ-મનોરમે ॥ ૧

પલ્લવી
શિવનન્દને શુભ-માનસા ખેલતિ । કથયામાસ સા ॥

અધરં ઇમં મમ નિર્મિત-યાવક-લેપજ-રૂપ-વિભાસુરમ્ ।
કલય નિરન્તર-દન્તપદં તવ સરભસં એવ સહાદરમ્ ॥ ૨॥

ઘન-નિભ-ચિકુર-કુલં મમ મણ્ડય કેલિ-કલા-મરુદ્ આકુલમ્ ।
બહુવિધ-કુસુમિત-સુમ-તતિ-કૃત-ચપલાયિત-માલિકયા અતુલમ્ ॥ ૩॥

પ્રતનુ સુમુખ-સવિશેષ-વિશેષકં અતિ-નિબિડોરસિજ-દ્વયે ।
હિમ-ઘનસાર-પટીર-રસેન મતઙ્ગજ-કુમ્ભ-તટાદ્વયે ॥ ૪॥

અધિકટિ યોજય મે જયશક્તિ-ધર સ્વયં ઉત્સ્વન-મેખલામ્ ।
હરિત-પટોપરિ તૃણ-તતિ-ગત-હરિગોપ-ગુણાવલિ-મઞ્જુલામ્ ॥ ૫॥

આકલય અઞ્જન-રઞ્જનં આશ્રિત-કઞ્જન-ભઞ્જન-નૈપુણે ।
પ્રમદ-નિરર્ગલ-નિર્ગલદશ્રુ-નિસર્ગ-વિસર્ગ-યુજિ ઈક્ષણે ॥ ૬॥

કઙ્કણં અઙ્ગદ-સઙ્ગતં ઇહ કુરુ મમ ચતુરેણ કરેણ તે ।
બાહૌ ગુચ્છ-લસચ્છવિ-રજ્યદ્ અશોક-ભૃશોપમ આયતે ॥ ૭॥

શ્રવસિ ચ કુણ્ડલ-મણ્ડલ-મણ્ડનં ઉરસિ વિલાસય માલિકામ્ ।
રતિ-વિષમં ચ સમં સકલં કુરુ મમ પરિપાલય નાયિકામ્ ॥ ૮॥

વિશ્વનાથ-કવિ-વિરચિતં ઉચિતં પ્રિયશિવ-સમ્ભવ-સઙ્કથે ।

લસતુ રસજુષાં ચેતસિ વિદુષાં પૂર્ણ-પુરાણ-મનોરથે ॥ ૯॥

શ્લોકાઃ -

અથ સ કરુણા-સિન્ધુઃ બન્ધુઃ પુલિન્દ-તનૂ-ભુવો
વ્યરચયદ્ અયં દક્ષો વક્ષોરુહે મકરીક્રિયામ્ ।
હૃદિ પરિકરોદારં હારં રણન્-મણિ-નૂપુરમ્
રુચિર-વસનં નેત્રે શ્રોત્રે અઞ્જનં મણિ-કુણ્ડલમ્ ॥ શ્લો. ૭૭॥

(હરિણી - Harini Metre - 17 Syllables per quarter)

ઉદ્યન્-માન્મથ-જન્ય-જન્ય-ચલન-સ્થાના વિભૂષાઃ પુનઃ
સૌહાર્દેન સમં વનેચર-ભુવિ સ્વામી પ્રતિષ્ઠાપયન્ ।
પ્રાપ્ત એતત્પ્રિય-બાન્ધવ અનુમતિઃ અપિ એનાં ઉદૂહ્ય અનયા
પ્રાપ્ય સ્કન્દગિરિં સુતાં સુરપતેઃ તન્વન્ દદાતુ શ્રિયમ્ ॥ શ્લો. ૭૮॥

(શાર્દૂલ-વિક્રીડિતમ્ - Shardula-vikriditam Metre : 19 Syllables per quarter)
(After adorning Valli lovingly with ornaments, Subrahmanya married her with her dear relatives′ permission and reached Devasena in Skandagiri with her. તન્વન્ - reaching)

મધુરમિતિ મરન્દં ફાણિતં ચ ઇક્ષુસારં
મધુ-રસમપિ દુગ્ધં મન્યતાં અન્ય એવ ।
ગુહ-ભજન-પરાણાં સાર-સઙ્ગ્રાહકાણામ્
અતિ-મધુરમિદં સ્યાદ્-ગીત-ગાઙ્ગેયં એવ ॥ શ્લો. ૭૯॥

(માલિની - Malini Metre - 15 Syllables per quarter)
(Others may think honey, syrup and sugarcane juice, milk etc. are sweet. To those who are engrossed in praising Guha, this Gita Gangeyam is very sweet. ફાણિતં - syrup)

સકારુણ્યઃ પાયાત્ સ્મર-વિજયિ-લાવણ્ય-જલધિઃ
તરુણ્યાશ્લિષ્ટ અઙ્ગઃ સુર-પરિષદ્ અગ્રણી અભિનતઃ ।
શરણ્યો લોકાનાં ત્રિદશ-મુનિ-પણ્ય અમિત-ગુણઃ
સ માં સુબ્રહ્મણ્યઃ શિખિ-ગિરિ-વરેણ્યાગ્ર-સદનઃ ॥ શ્લો. ૮૦॥

(શિખરિણી - Shikharini Metre - 17 Syllables per quarter)
(May Subrahmanya, the merciful one, surpassing Manmatha in beauty, embraced by the youthful Devasena and Valli, saluted by Indra, refuge of the world, extolled for his qualities by Devas and Rishis, resident of Kunrakkudi, protect me)

વલ્લી-સસ્મિત-કામ-મન્થર-ચલ અપાઙ્ગ-પ્રભામણ્ડલી-
વ્યાકોચ અર્જુન-મેચક ઉત્પલ-સર-ભ્રાજત્ શિરોધિઃ સદા ।
સુપ્રીતઃ સુમ-શેખરસ્ય તનુજો અસ્માકં સ્વ-ભક્તેષ્ટ-કૃત્
સુબ્રહ્મણ્ય ઉદાર-મઙ્ગલ-નિધિઃ સમ્પાદયેન્-મઙ્ગલમ્ ॥ શ્લો. ૮૧॥

(શાર્દૂલ-વિક્રીડિતમ્ - Shardula-vikriditam Metre : 19 Syllables per quarter)
(May the delighted son of Shiva, Subrahmanya, whose neck seems to be adorned with a garland of white and blue lilies, due to Valli′s (white) smiles and loving (dark-eyed) glances, give us welfare. સુમ-શેખરસ્ય તનુજ - Son of Shiva.)

રમ્યં શ્રીવિશ્વનાથઃ કવિઃઅવદદ્ ઇદં ગીતગાઙ્ગેય-કાવ્યમ્
શ્રીમત્-કાનાડુ કાત્તાન્ પુરવરસદનઃ શાબ્દિકઃ સ્કન્દ-ભક્તઃ ।
ગૃહ્ણન્તઃ સ્કન્દ-ભક્તાઃ મુદમપિ પરમાં તે અપિ વિન્દન્તુ ગાનાત્
પુષ્ટિં દાર્ઢ્યં ચ ભક્તિં શ્રિયં અતિ-બહુલાં સન્તતં પ્રાપ્નુવન્તુ ॥ શ્લો. ૮૨॥

(સ્રગ્ધરા - Sragdhara Metre : 21 Syllables per quarter)
(Vishvanatha Kavi, a grammarian, resident of Kanadukathan, devotee of Skanda, composed this charming Gita Gangeyam. May devotees of Skanda take it, obtain great joy by singing it, and obtain strength, health, devotion and immense wealth always)

ઇતિ શ્રીવિશ્વનાથ-કવિ-કૃતૌ શ્રી-ગીતગાઙ્ગેય-કાવ્યે સ્વાધીન-ભર્તૃકા-વર્ણને સુપ્રીત- સુબ્રહ્મણ્યો નામ દ્વાદશસ્સર્ગઃ ।
(Thus ends the Twelfth Chapter of GeetaGangeya, titled “Very delighted Subrahmanya”)

ઇતિ શ્રીનવસાલ-રાજધાની-વિરાજમાન-શ્રીગોકર્ણ-ક્ષેત્રવર-સન્નિહિત-શ્વેતનદીતીર-બાભાસ્યમાન- શ્રીશિવપુર-અગ્રહારાભિજનસ્ય, કાનાડુ-કાત્તાન્-નગરી-નિવાસિનઃ, શ્રીરામસુબ્રહ્મણ્ય-સુધીન્દ્રસૂનોઃ, શ્રીબાલામ્બિકા-ગર્ભશુક્તિ-શૌક્તિકેયસ્ય, શાબ્દિકસ્ય, શ્રીમદ્-રામાયાણાદિ-તત્વ-વિવેચકસ્ય,
શ્રીવિશ્વનાથકવેઃ કૃતિષુ, શ્રી ગીતગાઙ્ગેય-કાવ્યં સમ્પૂર્ણમ્ ॥

Thus is completed, the Gita Gangeya Kavyam, one among the works of Sri Vishvanatha Kavi, who is among the good people born in Shivapura Agrahara, which shines on the banks of Vennaru, where the Gokarna Kshetra is situated in Pudukkottai town, who is the resident of Kanadukathan town, the son of Sri Ramasubrahmanya and the pearl from the womb of Srimati Balambika, a grammarian and scholar of Ramayana and other texts.

Notes :

1. In every Ashtapadi, the Pallavi is sung after every stanza, as a refrain.
2. Hyphens are added just to make the text easier to read
   - between the words that make up the Samasas or compound words
   - between words that are combined due to Sandhis.

   If the latter word in the Sandhi starts with a vowel, the letter after the hyphen would be the last consonant of the first word. Eg. ભજતા-મરોગ should be read as ભજતામરોગ
3. The mUlam without the notes is given in a separate file.

શ્રીગીતગાઙ્ગેયમ્ સુબ્રહ્મણ્યાષ્ટપદી સટીક

Kaanaadukaathaan Sri Vishvanatha Kavi

Kaanaadukaathaan Sri Vishvanatha Kavi, the author of Gita Gangeyam : A short life-sketch

Amongst the many books inspired by Gita Govindam of Jayadeva, some of the well-known ones are Rama Ashtapadi, and Shivageetimaalaa. These celebrate Rama and Sita, and Shiva and Parvati as the hero and heroine of their work, respectively. One of the recent additions to such works, is the Gita Gangeyam, which has been written in the first half of the 20th Century, CE.

The author of this work is Sri Vishvanatha Kavi, who resided in Kaanaadukaathaan and in Kundrakudi, in Tamil Nadu, India. He was born circa 1890 CE, and lived till around the age of sixty. His parents were Sri Ramasubramanya Sarma and Balambal, and they were residents of the Shivapuram Agraharam, in Srigokarnam. Srigokarnam (Tirugokarnam in Tamil) is an important temple in Pudukottai, and Goddess Parvati, known there as Brhadamba, is the tutelary deity of the Tondamaan kings who ruled from Pudukkottai in the past few centuries. The Kavi's family worshipped Lord Subrahmanya in Vaideeswaran Koil, and later in Kumaramalai (a small hill shrine near Pudukkottai) as their family deity. Later when he started residing in places around Kundrakudi, the family embraced Lord Subrahmanya of Kundrakudi as their chosen deity. In fact, he has composed Gita Gangeyam in praise of Lord Subrahmanya of Kundrakudi, which is also known as Mayuragiri. He has used synonyms for the place, such as Shikhi-shaila, Mayura-bhudhara etc. in the work.

Sri Vishvanatha Kavi completed his studies in the Vedas and became a Ghanapaathi. He was an Adhyaapaka (instructor) of the Vedas in the Vedapathashala in a village called Uyyakkondaan Siruvayal (now known as O. Siruvayal). He was also well-versed in the Valmiki Ramayana and used to conduct discourses on the Ramayana. In the Tamil month of Aippasi (Ashvayuji), he also held readings of the Tulaa Puraanam, which extols the

greatness of River Kaaveri. Apart from these, he was also a Shaabdika (grammarian), who could perform Ashtaavadhaanam in Vyaakarana (i.e. he could pay attention to and respond to eight different kinds of queries simultaneously posed to him regarding grammar). He was also devoted to his spiritual routine and would not eat until he completed his Shiva Panchaayatana Puja everyday. He had great devotion towards Mahasvami of Kanchi, as well as towards Kutraalam Mouna Svami, whose Math he would occasionally visit and spend a month or so in.

Family members of Sri Vishvanatha Kavi recall that when they later went to have Darshan, Kanchi Mahasvami told them about him, and enquired if they had learnt anything from him. It is also said that the Mahasvami directed some people with doubts in some texts to Sri Vishvanatha Kavi for clarifications.

About fifty years ago, the family (then living in Thirumeyyam) had a visitor from the French Institute of Puducherry, who wanted to collect the works of Kavi. When they searched the ancestral house in Kundrakudi, the room was seen to be invaded by termites. The few available manuscripts were taken by the visitor to the French Institute. Those works were in the Grantha script, it is said. As of now, the only work available to us is the Gita Gangeyam.

Sri Vishvanatha Kavi was married to Smt. Meenakshi. Having no children, the couple adopted his brother′s son Sri Ramanathan. Sri Ramanathan completed his Vedic studies upto Ghana, and also mastered South Indian Classical music, having taken lessons from Sri Kottaiyur Ramachandra Bhaagavatar. Sri Ramanathan′s younger son Sri Meenakshisundaram is a musician and music teacher, and his son, Sri Kundrakudi M. Balamuralikrishna is a well-known vocalist today.

The immensely famous violinist of yesteryears, Kunnakkudi R. Vaidyanathan, also belongs to this family. His father Sri Ramaswamy was another younger brother of Sri Vishvanatha Kavi.

Sri Vishvanatha Kavi spent his later years with his son′s family in Keezha-Poongudi. Till the end he continued his teaching and discourses. He was unwell only for a week before he passed away.

The Gita Gangeyam is a short Kavya, a great work filled with charming verses, that describes the sports of Lord Subrahmanya (Gangeya) and His younger consort Sri Valli.

Although modelled after Gita Govindam, it has a rare beauty of its own. It has 24 Ashtapadis (songs with 8 stanzas) in differing rhythms and has some Shlokas before and after each Ashtapadi. These Shlokas are set in a variety of Chandas (metres) and have amazing descriptions of Nature, the heroic deeds of Subrahmanya and various nuances of the emotions of love. Many are simply sublime prayers to Him.

The book was published in 1982 by Murugan Tiruvarut Sangam of Chennai, under the guidance of musician and scholar Sri TS Vasudevan. It was made part of the Guha Bhajana Sampradaaya and published in the book of Hari-hara-guha Bhajana Sampradaaya published by Sri AK Gopalan Bhagavatar. Later it was also published by Pranatartihara Bhajana Mandali of Bengaluru and then by Dr P Siva of Hyderabad. Reconciling these four sources, this book has now been uploaded online in www.sanskritdocuments.org, under the Stotras of Subrahmanya. We hope many will read and appreciate this beautiful Kavya and musicians will add songs from it in their repertoire.

Note : Some of the lesser known words have been spelt here with double a′s to aid their correct pronunciation.

Enocoded, edited, and proofread by
Rajani Arjun Shankar rajani$_{a}rjun\ at\ yahoo.com$
Help from Sri Chandrashekhar Kalyanaraman

Shri Gitagangeyam SubrahmaNya Ashtapadi with Notes

pdf was typeset on July 9, 2023

Please send corrections to *sanskrit@cheerful.com*